

Útiterv

az építőipari képzések fejlesztése érdekében

Készült:

BUILD UP Skills HUNGARY (BUSH Projekt) keretében

Kidolgozó:

ÉMI Nonprofit Kft.

Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara

Magyar Építőanyagipari Szövetség

Magyar Épületgépészek Szövetsége

Nemzeti Munkaügyi Hivatal

(Útiterv kidolgozásáért felelős munkacsomag koordinátora)

Kidolgozásban részt vett:

Fenntartható Otthon Zrt.

2013. május 6.

A dokumentum tartalmával kapcsolatban kizárólagos felelősséggel a szerzők tartoznak. Nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió álláspontját. Sem a Versenyképességi és Innovációs Végrehajtó Ügynökség, sem pedig az Európai Bizottság nem vállal felelősséget a dokumentumban található információ felhasználásával kapcsolatban.

További információk

További információ a BUILD UP Skills Hungary projektről: www.bush.hu

További információ a BUILD UP Skills-ről: www.buildupskills.eu

További információ az IEE programról: <http://ec.europa.eu/intelligentenergy>

Előszó és ajánlások

Az építőipari ágazat kiemelt szerepe nem mellőzhető az európai uniós és nemzeti épületenergetikai, energiahatékonysági és megújuló energiával kapcsolatos célkitűzések elérése tekintetében. A 2012-ben ismertetett európai építőipari stratégia¹ értékeli a BUILD UP Skills kezdeményezés eredményeit és megvizsgálja, hogy az ágazat más foglalkozásaira vagy más, az építési folyamatokkal vagy a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos képesítési szükségletekre is kiterjeszhető-e a kezdeményezés.

Tekintettel ez európai és nemzeti célkitűzésekre a BUILD UP Skills Hungary projekt célja, hogy a jelen Útitervben megfogalmazott intézkedési javaslatok minél szélesebb körű szakmai támogatást élvezzenek. Ennek érdekében az Útiterv kidolgozói az építőipari és az ehhez kapcsolódó képzésekben érintett intézmények, szakmai szervezetek, minisztériumok és más érintett szereplők támogatását és ajánlását kérték, valamint azt, hogy az érintettek fogadják el az Útitervben megfogalmazott célkitűzéseket és intézkedéseket. Ezek elfogadása az érintettek részéről tett nyilatkozattal történik.

1. Az uniós építőipar és az abban működő vállalkozások fenntartható versenyképességi stratégiája; COM (2012) 433 final

Tartalomjegyzék

Előszó és ajánlások		3
Tartalomjegyzék		4
Vezetői összefoglaló		7
1. Bevezetés		11
1.1 A BUSH projekt és az Útiterv célja		11
1.2 Az alkalmazott módszerek		13
2. Stratégiai keretek		17
2.1 Európai Uniósi irányelvek és stratégiák		17
2.2 Hazai szakpolitikai dokumentumok és jogszabályok		18
2.3 A szakképzésre és felnőttképzésre vonatkozó stratégiák és jogszabályok		22
3. Képzési szükségletek és hiányosságok		29

4. Akcióterv	33
4.1 Építőipari intézkedések	35
4.1.1 Építőipari ágazati szabályozás	35
4.1.2 Szemléletformálás, igényteremtés és keresletélénkítés az építőiparban	40
4.2 Képzési intézkedések	44
4.2.1 Képzéseket támogató intézkedések	46
4.2.2 Képzéseket ösztönző intézkedések	54
4.2.3 Javasolt képzések (a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)	57
4.3 Az Akcióterv intézkedéseinek ütemezése (GANTT diagram)	60
5. Monitoring	63
6. Fogalomjegyzék	65
7. Felhasznált irodalom	71
1. sz. melléklet	73

Vezetői összefoglaló

Jelen Útiterv a BUILD UP Skills kezdeményezés keretében az Intelligens Energia Európa program támogatásával megvalósuló BUILD UP Skills Hungary (BUSH) projektkonzorcium által került kidolgozásra. A 18 hónapig tartó közös munka végső eredménye ez a dokumentum, mely a projekt során korábban, 2012 októberében elkészült „Helyzetértékelő tanulmány a magyar épület-energiahatékonysággal és megújuló energia használattal kapcsolatos képzési adottságokról és igényekről”² című tanulmány (Továbbiakban: Helyzetértékelő tanulmány) szerves folytatása és az ott megfogalmazott építőipari képzési nehézségek és hiányosságok megoldására kíván javaslatot tenni. A Helyzetértékelő tanulmány részletes elemzést és áttekintést nyújt a magyar épületszektor sajátosságairól; a nemzeti szakpolitikai, szabályozási háttérrel; a lakásszektorral kapcsolatos és az épületenergetikai statisztikai információkról; a felnőttoktatás és felnőttképzés helyzetéről; a tények és igények közti különbségekről; valamint a kihívásokról. A tanulmány előzetes megismerése fontos a jelen Útiterv tartalmi megértéséhez.

A BUSH projekt konzorcium egyik célja, hogy az építésgazdaságban és a képzésben résztvevő intézmények véleménye alapján egy átfogó képet kapjon a hazai szakképzésről és felnőttképzésről az építőipari szakmák tekintetében. A másik célja pedig az, hogy elősegítse a 2020-ra kitűzött épületenergetikai célok megvalósulását azáltal, hogy az építőiparban jelenleg dolgozó elsősorban középfokú végzettséggel rendelkező szakemberek képzésének fejlesztésére Útitervet dolgozzon ki.

Az Útiterv a szakmapolitikai kihívások megoldásának előmozdításában kíván szerepet vállalni azáltal, hogy útmutatást, javaslatcsomagot fogalmaz meg a szakmai szervezetek és szakminisztériumok bevonásával, ezáltal segítve a kormányzati stratégia és jogszabályalkotást. A bevezető részben, az első fejezetben részletesen bemutatjuk azokat a lépéseket, melyek eredményeként az Útiterv kialakításra került. A BUSH konzorcium a projekt megvalósítása során nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a témában relevanciával bíró érdekeltek minél szélesebb körét vonja be az egyeztetési folyamatba és a dokumentum végleges kialakításába. Ebben nagy szerepet játszott a nemzeti egyeztető platform, amely tagjai mind az építőipar, mind pedig az oktatás és képzés oldaláról is segítették a véleményalkotást. Az Útiterv 218 kérdőíves megkérdezés, 30 mélyinterjú, 3 szakmai kerekasztal, egy minisztériumi kerekasztal, 2 konferencia és számos bilaterális valamint kiscsoportos megbeszélés eredményeként készült el.

2. Helyzetértékelő tanulmány elérhetősége: <http://www.bush.hu/helyzetelemzes/>

Az Útiterv stratégiai kereteit és az Európai Unió 2020-ra kitűzött épületenergetikai céljait a 2009/28/EK irányelv a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról, a 2010/31/EU irányelv az épületek energiahatékonyságáról és a 2012/27/EU irányelv az energiahatékonyságról szóló jogi dokumentumai határozzák meg. Az irányelvek mindegyike hangsúlyt fektet a megfelelő képzési rendszerek fenntartására és képzett szakemberek meglétére a tagállamokban. Ezen irányelvek mentén kerültek kialakításra a hazai szakpolitikai dokumentumok és jogszabályok, melyekről egy rövid áttekintést nyújt a stratégiai kereteket taglaló második fejezet. Az épületenergetikai célokon túl a szakképzésre és felnőttképzésre vonatkozó EU-s és hazai fő dokumentumok is bemutatásra kerülnek. Magyarország új felnőttképzési törvénye jelenleg parlamenti végszavazás előtt van és várhatóan 2013. szeptember 1-én lép hatályba. A törvény megváltoztatja a felnőttképzés jelenlegi gyakorlatát, amely változásokat az Útiterv kialakításakor igyekeztünk figyelembe venni.

A képzési szükségletek és hiányosságok a harmadik fejezetben kerülnek bemutatásra. A projektben korábban végrehajtott kérdőíves felmérés segítségével alkottunk képet arról, hogy az építésgazdaság oldalán felmerülő igények és elvárások a szakemberek képzettségére vonatkozóan mennyire találkoznak a képzőintézmények kínálati oldalával. Az eredmények részletes bemutatására a Helyzetértékelő tanulmányban került sor, itt csak a főbb megállapításokat közöljük. Rés-elemzés alkalmazásával derült fény arra, hogy a különböző szakterületek épületenergetikai felújítások kapcsán felmerülő fontosságához képest milyen a BUSH projekt célcsoportjába tartozó szakemberek felkészültsége. A vizsgálat eredményeként jelentős felkészültségbeli hiányosságokat tárt fel a felmérés. További vizsgálatra és feltehetően fejlesztésre szoruló szakmák lehetnek ennek megfelelően: a nyílászáró szerelő, épületszigetelő, központifűtés- és csőhálózat szerelő, kőműves, épületgépész technikus, és tetőfedő.

Az Útiterv fő részét az Akcióterv, azaz a negyedik fejezet képezi, amely a szakmai szervezetek véleménye alapján és a szakminisztériumokkal történt egyeztetéseket követően alakult ki. Az Akcióterv közel harminc intézkedési javaslatot tartalmaz a Helyzetértékelő tanulmányban kifejtett kihívások leküzdése érdekében mind az építőipari, (azaz keresleti oldal) mind pedig az oktatási, képzési, (azaz a kínálati oldal) igényeket figyelembe véve. Ezek a kihívások: 1. strukturális, szakmapolitikai kihívások; 2. humán erőforrás oldali kihívások, szemléletmódbeli változást igénylő problémák; 3. gazdasági, pénzügyi jellegű akadályok; 4. képzéssel kapcsolatos kihívások. Az építőiparhoz kapcsolódóan két nagyobb alcsoporti bontásban kerülnek kifejtésre a javaslatok: építőipari ágazati szabályozás; illetve a szemléletformálás, igényteremtés és keresletlénkítés az építőiparban tématerületen. Az oktatási, képzési javaslatok az Akcióterv második részében találhatóak, képzéseket támogató intézkedések, képzéseket ösztönző intézkedések; és javasolt képzések csoportosításban.

Valamennyi, a BUSH projektben javasolt képzést a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzésként az OKJ-ra építve kell kialakítani, a szakmastruktúrát megtartva. A képzéseket egységesíteni kell, mivel a jelenleg hasonló névvel nagyon különböző tartalmú képzéseket is lehet indítani. Az Intelligens Energia Európa program lehetőséget nyújt egy második pillérben képzési tananyagok kidolgozására, összehangolására, illetve program akkreditációra az első pillérben kidolgozott Útitervben javasolt képzések vonatkozásában. A BUSH konzorcium olyan képzési programok megvalósulását látja szükségesnek, melyek többek között középfokú végzettséggel rendelkező szakemberek szakmai felkészültségét folyamatos, magas színvonalú, rugalmas továbbképzés keretében tudja biztosítani. Ezáltal érhető el, hogy a különböző építőipari szakmákban tevékenykedők készségei és felkészültsége összhangban legyenek a piaci, technológiai változásokkal és a szigorodó épületenergetikai követelményekkel. Az alábbi szakmákban, szakterületeken indokolt további képzési intézkedések megtétele: épületszigetelő, nyílászáró-szerelő, kőműves, tetőfedő, bádogos, vízszigetelő, központifűtés- és csőhálózat szerelő, gázkészülék szerelő, klíma- és légtechnikai szerelő, épületgépész technikus, továbbá az alábbi, megújuló energiaforrásokat hasznosító megoldásokkal kapcsolatos szakterületek: napkollektoros rendszerek, napelemes rendszerek, hőszivattyús rendszerek és biomassza kazánok.

1. Bevezetés

1.1 A BUSH projekt és az Útiterv célja

A BUILD UP Skills kezdeményezés³ keretében az Intelligens Energia Európa Program⁴ támogatásával 30 európai országban párhuzamosan valósulnak meg nemzeti konzorciumok által vezetett BUILD UP Skills projektek, melyek közös célja az energiahatékonyság és megújuló energia témakör beemelése készség szinten az építőiparban dolgozó szakképzett munkaerő folyamatos képzési rendszerébe. A kezdeményezés lehetővé teszi nemzeti intézkedési tervek kidolgozását, melyek átfogó képzési és tanúsítási rendszerek létrehozását, illetve a már meglévők fejlesztését kívánják támogatni.

A 2011 novemberében kezdődött és 2013 májusában záródó BUILD UP Skills Hungary⁵ (továbbiakban BUSH) projekt konzorciumát az ÉMI Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Nonprofit Kft. vezeti és a magas szakmai színvonalat pedig a partnerként résztvevő Nemzeti Munkaügyi Hivatal, a Magyar Építőanyagipari Szövetség, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Magyar Épületgépészek Szövetsége erősíti. A BUSH projekt szakmai megvalósulását aktívan alakítja és követi nyomon a hazai szakmai szervezetek bevonásával kialakított platform is. A platformtagok listája az 1. számú mellékletben olvasható.

A BUILD UP Skills kezdeményezés két lépcsőben kívánja a célkitűzéseket elérni. Az első pillérben a nemzeti konzorciumoknak egy-egy helyzetelemzést kell készíteniük egy meghatározott közös tematika mentén az építőipar helyzetéről és az építőipari képzésekről. A konzorciumok további feladata nemzeti útitervek összeállítása a képzésbeli hiányosságok kezelésére. Ezáltal az első pillér egy stratégiai keretet nyújt a második pillér megvalósításához, melyben az útiterv javaslatait figyelembe véve mód nyílik többek között konkrét képzési programok kidolgozására, tananyagok fejlesztésére, program akkreditációra vagy képzések népszerűsítésére.

A BUSH projekt, és ezen belül az Útiterv célja elsősorban az építőipari képzések fejlesztése annak érdekében, hogy az építőipar képes legyen a szükséges mértékben hozzájárulni Magyarország 2020-as nemzeti szintű klíma- és energiapolitikai céljaihoz. Az építőipar ezekhez a célokhoz az épületállomány energiahatékonyságának javításán, illetve az épületek energiaellátásának mindinkább a megújuló energiaforrásokra történő alapozásával járulhat hozzá.

3. www.buildupskills.eu

4. <http://ec.europa.eu/cip/iee/>

5. www.bush.hu

Ennek érdekében a BUSH projekt első pillérének feladata az, hogy az érintett szereplők véleménye alapján átfogó képet kapjon építőiparról és az ehhez kapcsolódó szakképzésről és felnőttképzésről. 2012 októberében elkészült a *„Helyzetértékelő tanulmány a magyar épület-energihatékonysággal és megújuló energia használatával kapcsolatos képzési adottságokról és igényekről”*⁶. A tanulmányban kérdőíves és interjú adatgyűjtésre támaszkodva számos akadály és kihívás került megfogalmazásra az építésgazdaság és szakképzés területén, amelyek hátráltatják az építőiparban a szükséges számú és képzettségű, megfelelő kompetenciákkal rendelkező szakemberek meglétét.

A BUSH projekt első pillérének másik célja pedig az, hogy elősegítse a 2020-ra kitűzött klíma- és energiapolitikai célokból levezetett épületenergetikai célok megvalósulását azáltal, hogy az építőiparban jelenleg dolgozó, elsősorban középfokú végzettséggel rendelkező szakemberek képzésének fejlesztésére Útitervet dolgozzon ki. Az Útiterv - az elkészített Helyzetértékelő tanulmány megállapításaira alapozva - az építőipar egészét érintő szakmapolitikai kihívások megoldásának előmozdításában is szerepet kíván vállalni azáltal, hogy útmutatást, illetve javaslatcsomagot fogalmaz meg az építőiparban és az ehhez kapcsolódó szak- és felnőttképzésben érintett szakmai szervezetek és állami szervek bevonásával és támogatásával, ezáltal segítve a kormányzati stratégia- és jogszabályalkotást. Az Útitervnek összhangban kell lennie az építőipari vállalkozások, szakmai szervezetek, az építőiparhoz kapcsolódó szak- és felnőttképzésben érintettek, illetve a lakosság és a nemzetgazdaság érdekeivel. A tagállamokban párhuzamosan zajló projektek eredményeit és elkészült útiterveit az Európai Bizottság is értékeli.

Az Útiterv legfontosabb része az Akcióterv, amelynek lényege a BUSH projekt céljai előtt álló akadályok felderítése, és azok leküzdése érdekében célkitűzések megfogalmazása, valamint intézkedési javaslatok megtétele. Az Akcióterv az alábbi területekre terjed ki:

- az érintett szakemberek képesítési hiányosságaiban megnyilvánuló akadályok leküzdését szolgáló képzési intézkedések;
- a javasolt képzésekkel érintett célcsoportok megfelelő mértékű bevonását ösztönző intézkedések;
- a javasolt képzések infrastrukturális feltételeit biztosító támogató intézkedések;
- az épületek energiahatékonyságának és a megújuló energiák használata arányának növelését elősegítő építőipari intézkedések.

1.2 Az alkalmazott módszerek

Az Útiterv keretében szolgáló szakpolitikai dokumentumok, Európai Unió irányelvek, illetve a képzésekre vonatkozó szabályozás kapcsán az egyes dokumentumokat a BUSH konzorcium tagjai részletesen elemezték, kiemelve azokat a részeket, amelyek az Akcióterv kapcsán jelentőséggel bírnak. Az Európai Unió által 2020-ra kitűzött klíma- és energiapolitikai célokon belül Magyarország által tett vállalások a nemzeti szintű szakpolitikai dokumentumokból olvashatók ki. A dokumentumok hivatottak meghatározni az építőipar hozzájárulását is a nemzeti célértékeken belül.

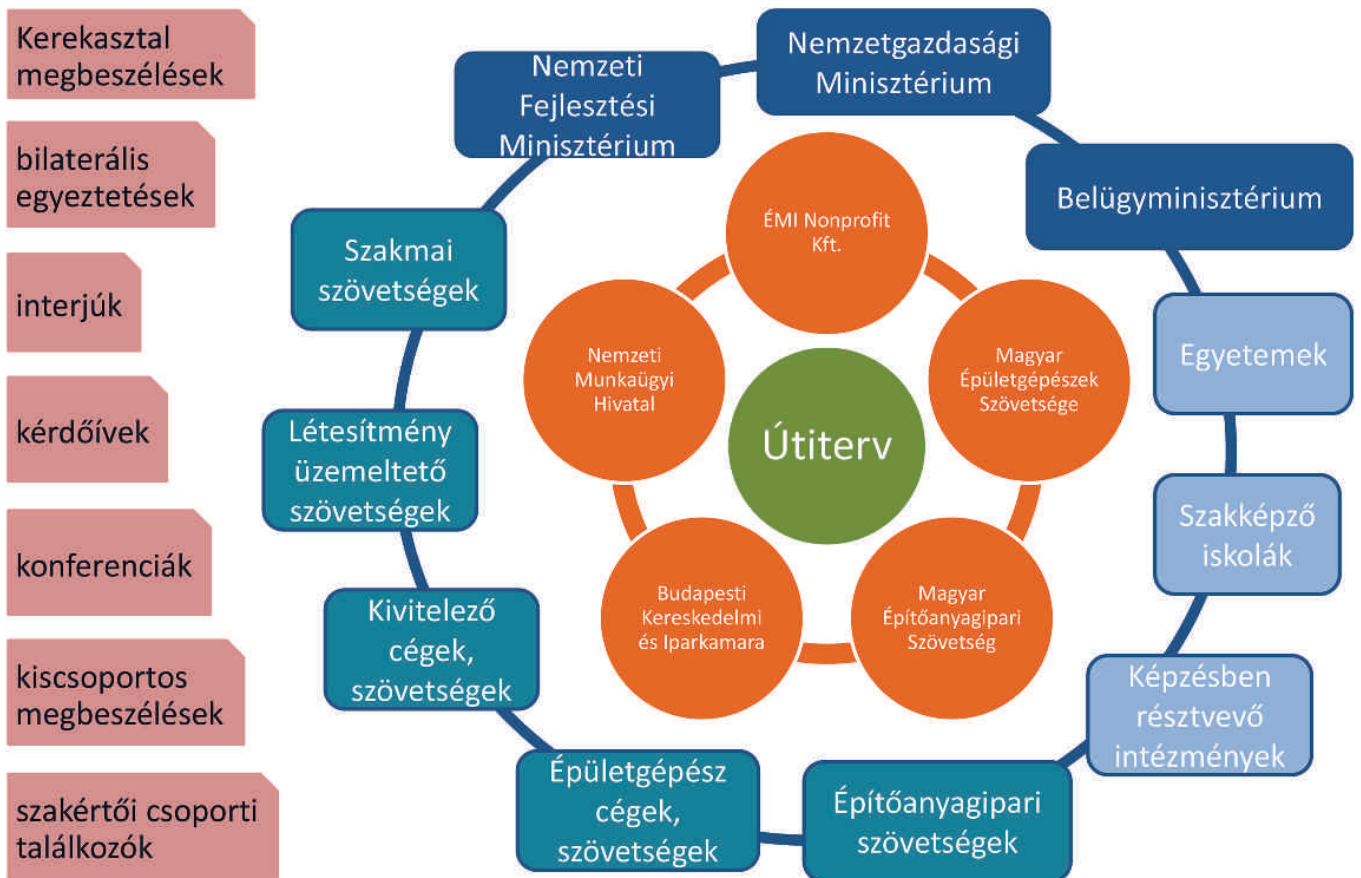
Az Útiterv alapjául a BUSH projekt keretében 2012 októberében elkészített Helyzetértékelő tanulmány⁷ szolgál, amely dokumentum szakmai körökben elismerést keltett. Az Útiterv kialakítása és az Akciótervi rész javaslatainak véglegesítése több párhuzamosan zajló lépésben történt.

1. lépés- konzorciumi tagok szakmai munkacsoportokban történő egyeztetése. A BUSH konzorcium feladata volt a szakmai munka megalapozása, kérdőívek kidolgozása és elemzése; interjúk készítése és elemzése; Helyzetértékelő tanulmány megírása; bilaterális és kerekasztal egyeztetések előkészítése és lefolytatása; útiterv javaslatok összegzése. A konzorciumi tagok egymás között rendszeres és folyamatos szakmai egyeztetéseket, vitákat folytattak egymással annak érdekében, hogy a szakma és a szakminisztériumok álláspontja minél inkább tükröződhessen az Útitervben.
2. lépés- kérdőíves felmérés: Helyzetértékelő tanulmány részét képező képzési szükségletek, hiányosságok meghatározásához két kérdőív készült, egy az oktatásban, képzésben érintett szervezetek és intézmények számára, egy másik pedig az építőiparban tevékenykedő cégek, szövetségek számára. A válaszolók többek között a kérdőív megválaszolásakor kifejtették nézeteiket az építőiparban és építőipari szakképzésben fennálló nehézségekről, akadályokról. A kérdőívekre 218 értékelhető válasz érkezett.
3. lépés – interjúk készítése: A Helyzetértékelő tanulmányban megfogalmazott akadályok és kihívások feloldása érdekében 30 strukturált interjú készült szakmai szervezetekkel és intézményekkel, akik számos javaslatot tettek az akadályok leküzdésére. Ezek a javaslatok képezték az Útiterv akciótervi részében megfogalmazott intézkedések elsődleges formáját és kerültek később megvitatásra kerekasztal megbeszélések és egyeztetések keretében.

7. <http://www.bush.hu/helyzetelemzes/>

4. lépés - kerekasztal megbeszélések: A projekt folyamán három szakmai és egy minisztériumi kerekasztal került megrendezésre. A szakmai kerekasztalok alkalmával az előzetesen megküldött szakmai anyagok véleményezésével a BUSH platform tagjai foglalmazták meg a Helyzetértékelő tanulmányban⁸ szereplő akadályokkal és kihívásokkal kapcsolatos véleményüket illetve az Útiterv intézkedési javaslataival kapcsolatos szakmai álláspontjukat. Minisztériumok részéről a Belügyminisztérium, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Nemzetgazdasági Minisztérium illetékes vezetőivel és szakértőivel folyt egyeztetés.
5. lépés – bilaterális egyeztetések: a BUSH konzorcium tagjai számos bilaterális és kis csoportos egyeztetést folytattak a szakmai szervezetek, illetve a minisztériumok illetékes szakembereivel a szakmai anyagok kidolgozása során.

Az Útiterv tehát átfogó szakmai egyeztetést követően került kidolgozásra és véglegesítésre annak érdekében, hogy az Útitervben megfogalmazott intézkedési javaslatok minél szélesebb körű szakmai támogatást élvezzenek. Az alábbi ábra foglalja össze azt az érintetti kört, akik az egyeztetések, megbeszélések folyamán részt vettek a munkában.

2. Stratégiai keretek

2.1 Európai Unió irányelvek és stratégiák

2009/28/EK irányelv a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról (2009. április 23.)

A megújuló energia irányelv kapcsán az Útiterv szempontjából kiemelendő, hogy az irányelv 14. cikke a tájékoztatással és a képzéssel kapcsolatban előírja, hogy a tagállamok megfelelő tájékoztató, ismeretterjesztő, iránymutató lakossági programokat dolgozzanak ki a megújuló energiaforrásokból származó energia használatával⁹ kapcsolatban. Ezen felül meghatározza a dokumentum, hogy rendelkezésre kell állniuk a tagállamokban képesítési rendszereknek vagy azokkal egyenértékű minősítési rendszereknek ezen technológiák üzembe helyezési részére. Az irányelv megszabja továbbá, hogy valamennyi, a tervezésben és a kivitelezésben érintett szereplő, különösen a tervezők számára megfelelő iránymutatások álljanak rendelkezésre a megújuló energiaforrások használatának lehetőségei kapcsán.

2010/31/EU irányelv az épületek energiahatékonyságáról (2010. május 19.)

Az Irányelv deklarálja, hogy az épületekben jelentős potenciál mutatkozik a költséghatékony energia-megtakarításra, azonban ennek kihasználása érdekében konkrét intézkedések meghatározására van szükség. Az irányelv ennek megfelelően továbblépést jelent az energiatanúsítási rendszert bevezető korábbi, 2002/91/EK irányelvhez képest. Az irányelv szerint az új épületekre és a lényeges felújítás előtt álló épületekre vonatkozóan a költség-optimum elvét figyelembe vevő új minimum követelményeket kell megállapítani, amelyeket ötévente újra kell értékelní. A költség-optimum elve azt jelenti, hogy optimális egyensúly jöjjön létre a szükséges beruházások és az épület teljes élettartamára vetített energiaköltség-megtakarítás között. Az irányelv szerint csak a költségoptimalizált szintnek megfelelő vagy annál jobb energetikai fejlesztéseket lehet támogatni. Az új épületek és a lényeges felújítás előtt álló épületek esetében emellett meg kell vizsgálni a megújuló energiaforrások használatának lehetőségét is, annak az elvnek a betartásával, miszerint először a fűtés és a hűtés energiaigényének költségoptimalizált szintre történő csökkentését kell biztosítani.

Az Irányelv kiemeli a tájékoztató kampányok jelentőségét az épületek tulajdonosainak és a bérlőinek ösztönzése kapcsán. Emellett az irányelv foglalkozik a fűtési és légkondicionáló rendszerek független értékelésével, továbbá épületek energiahatékonysági tanúsítását végző, illetve a fűtési és légkondicionáló

⁹ „kisméretű biomasszabojlerek és -kazánok, a fotovoltaikus napenergia és a termikus napenergia rendszerek, a sekély geotermikus rendszerek és a hőszivattyúk üzembe helyezői.” (2009/28/EK)

rendszereket szerelő és karbantartó szakemberek képesítési és jogosultsági előírásainak szükségességével is.

2012/27/EU irányelv az energiahatékonyságról (2012. október 25.)

A témával foglalkozó legújabb irányelv több, jogilag kötelező erejű intézkedést ír elő a tagállamok számára. Előírja, hogy a tagállamok hosszú távú stratégiát dolgozzanak ki a köz- és magánépületek felújításának ösztönzésére, amely kiterjed többek között az alábbi területekre: az épületállomány áttekintése, költséghatékony mélyfelújítások (komplex felújítások) ösztönzése, és a várható energia-megtakarítás megalapozott becslése. Ez az irányelv kiemeli, hogy az energetikai auditokat csak a kritériumoknak megfelelő képesítéssel rendelkező szakemberek végezhetik. Az irányelv horizontális intézkedései között, az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvvel egybevetve kiemeli a megfelelő minősítési, akkreditációs és tanúsítási rendszerek és az ezekhez kapcsolódó képzési programok hozzáférhetőségét, amelyeket 2014. december 31-ig kell felülvizsgálniuk a tagállamoknak. Az irányelv emellett előírja a tájékoztatás és a képzés általi szemléletformálást is.

Európai építőipari stratégia¹⁰

Az Európai Bizottság 2012 júliusában közleményben ismertette „Az uniós építőipar és az abban működő vállalkozások fenntartható versenyképességi stratégiája” című dokumentumot. Az építőipar nemzeti szintű ágazati tervezése során figyelembe kell venni ezt a stratégiát. Ennek megfelelően egyrészt az Útitervnek összhangban kell lennie az Európai Unió, másrészt a jelenleg készülő nemzeti szintű épületenergetikai stratégiát is szerencsés harmonizálni az Útiterv célkitűzéseivel. A BUILD UP Skills projekt része az Európai Unió építőipari stratégiájának.

2.2 Hazai szakpolitikai dokumentumok és jogszabályok

Új Széchenyi Terv – Zöldgazdaság-fejlesztési Program

Az ország gazdasági jövőképét meghatározó fejlesztéspolitikai alapidokumentum, az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) hét gazdasági kitörési pontja között szerepel a Zöldgazdaság-fejlesztési Program, amely az energiahatékonyság, a környezeti fenntarthatóság, és az ehhez kapcsolódó innováció és a foglalkoztatás mellett nagy hangsúlyt helyez a szemléletformálásra is. Az ÚSZT a fosszilis energiahordozók használatára épülő modell megváltoztatását, és egyre inkább a megújuló energiaforrásokra épülő gazdaság megteremtését

¹⁰. COM (2012) 433 final

irányozza elő. Az ÚSZT Zöldgazdaság-fejlesztési Programjának eszközrendszerei közül az energiahatékonyság, az energiatakarékosság és az energiaracionalizálás, illetve a zöldenergia és a megújuló energiaforrások használata is releváns eszköz lehet az építőipar szempontjából. A program prioritásai és alprogramjai közül az új zöldotthon építési program, az otthon felújítási program, a panel felújítási program és a megújuló közintézmény program közvetlenül, a többi alprogram pedig áttételesen kapcsolódik a zöld építőiparhoz.

Nemzeti Energiastratégia 2030

A dokumentum megfogalmazza, hogy 2010. évben Magyarországon felhasznált összes energia 40%-át az épületeinkben használjuk el, amelynek mintegy 80%-a hőcélú felhasználás (fűtés, használati melegvíz, illetve főzés). A megközelítőleg 4,3 millió lakást kitevő hazai lakóépület-állomány 70%-a nem felel meg a korszerű hőtechnikai követelményeknek, az arány a középületek esetében is hasonló.

A Nemzeti Energiastratégia 2030-ig tartó intézkedési javaslatokat tartalmaz, emellett 2050-ig vázol fel perspektívákat a hazai energiapolitika és klímapolitika stratégiai kereteire. Az épületek vonatkozásában a stratégia első számú célkitűzése az energiahatékonyság javítása, ezen belül is kiemelten az épületenergetikai fejlesztések. Összhangban a műszaki indokoltsággal, a stratégia második számú célkitűzése a megújuló energiatermelés, illetve az alacsony CO₂ kibocsátású energiatermelés arányának növelése.

Fő célkitűzések:

- az épületállomány fűtési energiaigényének 30%-kal való csökkentése 2030-ra,
- ezáltal a hazai primerenergia igény több mint 10%-kal lesz csökkenthető,
- 111 PJ megtakarítás épületenergetikai programok eredményeként, a 2030-ig megállapított 189 PJ–nyi összes primerenergia megtakarítási lehetőségből

A stratégia gazdasági megközelítésben a keresleti oldalon növelni kívánja az energiahatékonyságot, a kínálati oldalon pedig az energiafüggettséget csökkentendő, helyben előállított, főként megújuló energiaforrásokra kíván építeni. A stratégia rögzíti továbbá, hogy az energiahatékonysági és megújuló energiaforrásokkal összefüggő célok megvalósulása érdekében nélkülözhetetlen a szakemberképzés rendszerének megfelelő módosítása, a minősítési rendszerek megteremtése és az oktatás átszervezése¹¹. A stratégia rögzíti azt is, hogy a lakossági energiahatékonysági programok eredményessége szempontjából szemléletformáló kampányokat kell

11. Nemzeti Energiastratégia 97. oldal; 7.2 Oktatás és foglalkoztatás

12. Nemzeti Energiastratégia 98. oldal; 7.3 Környezet és természetvédelem

megvalósítani.¹² A Nemzeti Energiastratégia céljaihoz kapcsolódó, releváns intézkedések az energiahatékonyság növelése területén a Nemzeti Energhatékonyági Cselekvési Terv, illetve a kidolgozás alatt álló Épületenergetikai Stratégia, a megújuló energia hasznosítás növelése területén pedig Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terve.

A Nemzeti Energiastratégia rögzíti, hogy az épületenergetikai programok prioritást élveznek, hiszen egyedülálló módon egyszerre több lényeges célkitűzés megvalósításához is hozzájárulnak, így: az európai uniós és a nemzeti energetikai célkitűzések elérése, az energiafelhasználás racionalizálása, az energiafüggőség csökkentése, a káros anyag kibocsátás csökkentése, a levegőminőség javítása, a lakosság szemléletformálása, illetve munkahelyteremtés és az építőipar fellendítése. A háztartási és terciér szektor esetében a stratégia három forgatókönyvet vázol fel 2030-ig. Az „Ölbe tett kéz (BAU)” forgatókönyv azzal számol, hogy nincsenek energiahatékonysági programok, így a hő-célú energia felhasználás kismértékben növekedik. A „Referencia” forgatókönyv 84 PJ, a „Közös erőfeszítés (Policy)” forgatókönyv pedig 111 PJ energia-megtakarítással számol az épületenergetika területén. A stratégia egyébként reálisan a „Közös erőfeszítés” forgatókönyvvel számol, bár a lehetőségek vizsgálata szempontjából még ennél tovább megy.¹³ A „zöld forgatókönyv” ambiciózusabb energia-megtakarítási céljai azonban csak a többlet költségvetési források rendelkezésre állásának esetén valósíthatók meg.

Magyarország II. Nemzeti Energhatékonyági Cselekvési Terve 2016-ig, kitekintéssel 2020-ig

A Nemzeti Energhatékonyági Cselekvési Terv 2008 és 2016 között 9%-os energia-megtakarítást irányoz elő, ami évente átlagosan 57,4 PJ-t jelent. Ennek érdekében a Cselekvési Terv becslései szerint összesen 1395,8 milliárd forintnyi beruházás szükséges, amelyből a CO₂ kvóták értékesítéséből származó bevétel a becslések szerint 617,4 milliárd forintot tenne ki. Összhangban a Nemzeti Energiastratégia célrendszerével, vagyis azzal, hogy az energia-megtakarítás elsősorban az épületenergetikai korszerűsítéseken keresztül érhető el, a Cselekvési Terv megerősíti, hogy szükséges egy Nemzeti Épületenergetikai Stratégia kidolgozása, valamint egy épületenergetikai, illetve a középületek energiafogyasztásával összefüggő adatbázis létrehozása. Kiemelendő a Cselekvési Terv eszközrendszeréből a Mi Otthonunk felújítási Alprogram, amelynek célkitűzései: a hagyományos technológiával épült lakóépületek komplex energetikai felújítása (hőszigetelés, nyílászárócsere, fűtési rendszer korszerűsítése), egy energiahatékonysági szaktanácsadói hálózat működtetése, illetve olyan energiahatékonysági oktatási és szakképzési programok kidolgozása, amelyek egységes zöld képzési tematika és tananyag alapján működnek, és amelyek a képzőintézmények és a gyakorlati helyek együttműködésében valósulnak meg.

¹³ Nemzeti Energiastratégia 82. oldal; 6.3 Hőenergia

Nemzeti Épületenergetikai Stratégia

A Nemzeti Energiastratégia 2030 alapján készülő Nemzeti Épületenergetikai Stratégia többek között a magyar épületállomány tényleges állapotát hivatott feltérképezni. A dokumentum célja, hogy egy összehangolt és megalapozott stratégiát dolgozzon ki 2030-ig (kitekintéssel 2050-ig) a meglévő épületek energiatakarékos felújítására, valamint az új épületek energiatakarékosági követelményrendszerének kialakítására és alkalmazására összhangban a 2010/31/EU irányelv, 2009/28/EK irányelvekkel valamint a Nemzeti Reformprogram, az Új Széchenyi Terv, a II. Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv, és Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Tervének célértékeivel és célkitűzéseivel. Ezen felmérések mellett gazdasági hatástanulmány, stratégiai környezeti vizsgálat is készül, amely megalapozza a későbbi épületenergetikai felújításokra vonatkozó programok forrásigényét, ezáltal elősegítve azok hatékonyságát. Emellett felállításra kerül egy épületenergetikai nyilvántartó rendszer, melynek célja egy dinamikus épületenergetikai adatbázis létrehozása. Ezzel megvalósul Magyarország állami és önkormányzati épületállományának energetikai adatszolgáltatási és monitoring rendszere az épületek energiafogyasztásának és energetikai állapotára vonatkozóan. A stratégia várhatóan 2013. második felében kerül véglegesítésre.

Nemzeti Megújuló Energia-hasznosítási Cselekvési Terv

A Nemzeti Megújuló Energia-hasznosítási Cselekvési Terv kiemeli a Nemzeti Energiastratégia azon szempontját, hogy a megújuló energiaforrások mind nagyobb mértékű használatával csökkenthető az energiatartósság és növelhető az ellátásbiztonság. A Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Tervvel hasonlóan ez a cselekvési terv hangsúlyosan számol azzal, hogy mind az energiahatékonysági, mind a megújuló energiaforrásokkal összefüggő fejlesztések jelentős foglalkoztatás bővülést eredményezhetnek, így bázisát képezhetik egy zöld gazdasági szektor, az építőiparon belül pedig a zöld építőipari szektor megerősödéséhez. A cselekvési terv, figyelembe véve a zöldgazdaság-fejlesztés nemzetgazdasági jelentőségét, a foglalkoztatásra gyakorolt hatását (legalább 150-200 ezer, ezen belül a megújuló energia iparágban 70 ezer munkahely létrehozását) a kötelező minimum célszámot (13%) meghaladó, 14,65 százalékos cél elérését tűzte ki 2020-ra. A Kormány szándéka szerint az épületekben alkalmazott fűtési (és kisebb részben hűtési) célú megújuló energiatermelés jelenlegi részarányát 8,6 százalékról 18,9 százalékra kívánják növelni.

Az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet

Az energiatanúsítványt az Európai Unió a 2002/91/EK EPBD irányelvvel tette kötelezővé a tagállamok számára, amely az 1993. szeptember 13-i 93/76/EGK tanácsi irányelvben megállapított, a széndioxid kibocsátás

nagyfokú csökkentése érdekében kialakított, valamint az energiahatékonyság növelését előirányzó Európai Uniós program (SAVE) elérése érdekében jött létre. Mindezek mellett egy olyan jogi eszköz megteremtését irányozza elő, amely konkrét cselekvési tervet határoz meg az energiahatékonyság területén rejlő lehetőségek kiaknázására. Az irányelv kiemeli továbbá a tanúsítási programok különböző eszközökkel való tagállami támogatási lehetőségét.

A 176/2008. sz. korm. rendelet szerint 2009. január 1-jétől az ingatlanok használatbavételi engedélyéhez, illetve egy évet meghaladó bérbeadásához kötelező az energiatanúsítvány kiállítása. A rendelet az épületenergetikai tanúsítvány kiállításának jogszabályi követelményeit fogalmazza meg, kitér a felmérést végző szakemberek tevékenységi feltételeire, meghatározza ezen energiatanúsítványok hatósági minőségellenőrzési feltételeit, a felmérést megalapozó informatikai rendszerek hatósági szabályozását, illetve a felmérés hatóság által megszabott díját, valamint az utóellenőrzésekre vonatkozó rendelkezéseket. A tanúsítvány tartalmazhatja az energetikai megtakarításokat előirányzó beruházásokra vonatkozó javaslatokat. A javaslat hiánya esetén a tanúsító köteles útmutatást biztosítani az ingatlan tulajdonosának, amelynek során további információkat kaphat a lakóingatlan épületenergetikai korszerűsítési lehetőségeire vonatkozóan.

A hazai épületenergetikai és építésügyi szabályozás megfelelő, ugyanakkor a kitűzött célok elérése érdekében az előírások betartását szigorúan és következetesen ellenőrizni kell. Ehhez rendelkezésre állnak a megfelelő eszközök, például a hiteles energetikai tanúsítványok országos, elektronikus nyilvántartása. További szempont, hogy a későbbiekben nyilvánvalóan szigorodó energetikai szabályozásra való felkészülésre megfelelő idő álljon rendelkezésre, amely magában foglalja az esetlegesen szükséges továbbképzések idejét is. A felkészülést elősegíti, ha a szabályozás szigorodása kiszámítható ütemben történik meg.

2.3 A szakképzésre és felnőttképzésre vonatkozó stratégiák és jogszabályok

A szakképzés és felnőttképzés terén a jogi szabályozás európai szinten ajánlásokban fogalmazódik meg, míg hazai szinten törvényekben, rendeletekben és kormányhatározatokban szabályozott. Európai szinten két olyan szabályozó jelenik meg, amely a szakképzést és a felnőttképzést is befolyásolja: az egész életen át tartó tanulás folyamatához kapcsolódó ajánlás és az Európai Képesítési Keretrendszerre vonatkozó ajánlás. Mindkét témakörben Magyarország elköteleződött a megvalósítást illetően.

1) Az egész életen át tartó tanulás programja

Az Európai Parlament és a Tanács 1720/2006/EK határozata (2006. november 15.) az egész életen át tartó tanulás terén egy cselekvési program létrehozásáról

Az egész életen át tartó tanulás program általános célja, hogy hozzájáruljon a tudásalapú társadalom fejlődéséhez. A tagállamok intézkedéseinek támogatásával és kiegészítésével elő kívánja segíteni az képzési rendszerek közötti együttműködést és mobilitást, hogy ezen rendszerek a minőség tekintetében az egész világ számára referenciaértékké válhassanak.”

A Magyar Köztársaság Kormányának stratégiája az egész életen át tartó tanulásról (2005. szeptember)

A Magyar Kormány egész életen át tartó tanulásról szóló stratégiája egyszerre igyekszik javítani a jelenlegi oktatási rendszert a munkaerő-piaci elvárások kielégítése érdekében és elősegíteni egy kompetencia-alapú képzésre épülő új tanulási kultúra kialakítását. Az egész életre kiterjedő tanulási kultúra szem előtt tartja az oktatási szektor többoldalú céljait: a személyes fejlődést, tudásfejlesztést, gazdasági, társadalmi és kulturális célkitűzések megvalósítását, valamint figyelembe veszi azt a tény, hogy az egyén különböző életszakaszaiban az ezen célok közötti fontossági sorrend változik.

A szakképzés és felnőttképzés továbbfejlesztése munkaerő-piaci és egyéni igényekhez alkalmazkodva jelenik meg a stratégiában, ezzel szélesítve tanuláshoz való hozzáférést minden korosztály és társadalmi csoport számára, különös tekintettel a tanulás szempontjából hátrányos helyzetű és a munkaerő-piaci szempontból veszélyeztetett csoportokra.

2) Az Európai Képesítési Keretrendszer

Az Európai Parlament és a Tanács ajánlása (2008. április 23.) az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerének (EKKR) létrehozásáról

Az EKKR a kompetenciák és képesítések átláthatóbbá tétele révén az egész életen át tartó tanulás előmozdításának eszköze. Ez a keretrendszer lefedi mind a szakképzés, mind a felnőttképzés oktatási al-szektorait, és megkönnyíti az EU-beli magánszemélyek számára, hogy a kompetenciáikra és képesítéseikre vonatkozó információkat megosszák és elismertessék. Az EKKR lehetővé teszi a munkavállalói mobilitást és

azt, hogy a munkavállalók saját országukon kívül is el tudják ismertetni képesítéseiket. Ez az eszköz az egyének egész életpályája során megkönnyíti a munka és a képzés közti átjárhatóságot. Az EKKR a tanulási kimeneteken, nem pedig a tanulmányok hosszán alapuló eszköz. A fő referenciaszint-jellemzők a következők: készségek, kompetenciák, tudás.

A Kormány 2069./2008. (VI. 6.) Korm. határozata az Európai Képesítési Keretrendszerhez való csatlakozásról és az Országos Képesítési Keretrendszer létrehozásáról, és a 1229/2012. (VII. 6.) Korm. határozat a Magyar Képesítési Keretrendszer bevezetéséhez kapcsolódó feladatokról, valamint az Országos Képesítési Keretrendszer létrehozásáról és bevezetéséről szóló 1004/2011. (I. 14.) Korm. határozat módosításáról

Magyarország támogatását fejezte ki az Európai Képesítési Keretrendszerhez való csatlakozását illetően, valamint egyetért annak elveivel és szerkezetével, és elkötelezte magát egy kompatibilis magyar képesítési keretrendszer kidolgozására. A Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) kiterjed az oktatás és képzés összes szintjére, besorolhatóvá teszi mind a formális, mind a nem formális és informális úton szerzett tudást, és képesítéseket. Bevezetése 2013 második felében várható.

Szakképzési törvény

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény hatálya az iskolai rendszerű szakmai képzésre (szakképzésre), az iskolarendszeren kívüli szakmai képzések esetén pedig az állam által elismert szakképesítés (OKJ-s szakképesítés) megszerzésére irányuló szakmai képzésre, emellett pedig az ún. mesterképzésre terjed ki. A szakképzési törvény szabályozza a szakképzés folytatásának feltételeit, mind a szakmai alapképzés, mind a továbbképzés esetében, függetlenül attól, hogy a képzés iskolarendszeren belül vagy azon kívül valósul meg. Rendelkezései azonban nem vonatkoznak az ISCED 5A és 6 szintű felsőoktatási programokra és a felnőttek ún. hatósági jellegű képzéseire.

Megjegyzendő, hogy az építőiparban is nagyon nagy hangsúlyt kell helyezni a pályaorientációra. A pályaorientáció rendszerének megújítása a TÁMOP¹⁴ 2. 2. 2. projekt keretében jelenleg folyamatban van, amelynek felelőse a Nemzeti Munkaügyi Hivatal, és amelyben stratégiai partner a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara.

A szakképzési törvény meghatározza a szakképzés fejlesztése és a munkaerő-piaci igények érvényesítése céljából létrehozott megyei fejlesztési és képzési bizottságok működését. Ezek a bizottságok közreműködnek

14. Társadalmi Megújulás Operatív Program

a munkaerő-piaci információk, a foglalkoztatási, foglalkoztathatósági adatok és prognózisok alapján a nemzetgazdasági igények és a szakképzés fejlesztésének összehangolásában. A bizottságok feladatkörében javaslatot tesznek a gazdaság igényeit és a munkaerő-piaci kereslet adatait, valamint az országos, regionális, fővárosi és megyei beiskolázást figyelembe véve a szakképzés fővárosi, megyei szükségleteire, ezen belül a szakképzésben indított, állami költségvetési hozzájárulásban részesíthető és a nem támogatott szakképesítésekre (a szakképzés irányaira), valamint az indítható szakképesítések keretszámaira (beiskolázási arányaira).

Országos Képzési Jegyzék

Az Országos Képzési Jegyzék (Továbbiakban: OKJ) az állam által elismert szakképesítéseket tartalmazza. Az OKJ egyaránt tartalmaz iskolai rendszerű és/vagy iskolarendszeren kívüli szakképesítéseket, szakképesítés-ráépítéseket és részszzakképesítéseket is. Az OKJ-ban meghatározott szakképesítésekhez szakmai- és vizsgakövetelményeket kell előírni, amelyeket az adott szakképesítésért felelős miniszter határozza meg. A szakmai és vizsgakövetelmények határozzák meg többek között a képzés megkezdéséhez szükséges bemeneti kompetenciákat, iskolai és szakmai előképzettséget, előírt gyakorlatot, valamint egészségügyi és pályaalkalmassági követelményeket, a szakképesítés ún. feladatprofilját, a szakképesítéshez, szakképesítés-ráépüléshez vagy részszzakképesítéshez tartozó, külön kormányrendeletben meghatározott szakmai követelménymodulokat, és a képzést lezáró komplex szakmai vizsga követelményeit. Az iskolai rendszerű szakképzés egységes, kötelezően alkalmazandó szakképzési kerettanterv szerint folyik. A kerettanterv tartalmazza a szakmai követelménymoduloknak megfelelő szakmai tantárgyak rendszerét és témaköreinek tartalmát, a tantárgyak elméleti és gyakorlati képzés szerinti, valamint évfolyamonkénti megosztását.

Az OKJ képesítések leírását az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet tartalmazza. Az OKJ-ben szereplő szakképesítésekhez tartozó szakmai követelmények pedig az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendeletben (modulrendelet) található meg. A két kormányrendelet között a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet (SzVK rendelet) teremt kapcsolatot.

Az Országos Képzési Jegyzék tehát egy jól szabályozott, a szakmák teljességének lefedését célzó rendszer, amely a magyar szak- és felnőttképzés bázisát, törzsanyagát jelenti, amelynek stabilnak, biztosnak kell lennie. Szabályozottsága és stabilitása azonban egyben hátrányt jelenthet olyan képzések esetén, amelyek éppen a

jellemzően korábban OKJ-s szakképesítést szerzők továbbképzésére irányul. A BUSH projekt kapcsán tervezett képzések olyan sokféle bemeneti kompetenciát, szakmai „előéletet” kell, hogy kezeljenek, amely lehetetlenné teszi az ismereteknek akár az OKJ rendszerének legkisebb önálló egységébe, a modulba történő rendezését is. Másrészt azt is figyelembe kell venni, hogy az energiahatékonysággal és megújuló energiaforrásokkal összefüggő ismereteknek bizonyos mértékben szemléletként kell áthatniuk az egyes érintett szakmákat, ezért ezeket az ismereteket inkább a kerettantervekben és a képzési anyagok szintjén érdemes megjeleníteni. Az építőiparban és épületgépészetben közvetlenül érintett szakképesítések esetén az ilyen ismeretek egyébként is alapvető követelményként jelentkeznek. Ennek megfelelően a BUSH projekt elsősorban nem a jelenlegi OKJ rendszerére kíván hatást gyakorolni (ez az alapvetés az OKJ stabilitásának megőrzése érdekében is indokolt), hanem olyan képzésekben gondolkodik, amelyek a jelenlegi és korábbi OKJ-s szakképesítésekre épülnek, azok tartalmával és terminológiájával harmonizálnak, de nem OKJ-s felnőttképzésként jelennek meg.

Felnőttképzési törvény

A szakképzési törvény szerint az iskolarendszeren kívüli szakképzés vonatkozásában a további szabályokat a felnőttképzési törvény határozza meg. A felnőttképzés fogalmát és irányítási, illetve intézményi rendszerét a felnőttképzési törvény (2001. évi CI. törvény) határozza meg. A törvény tárgyalja az intézményi és programakkreditáció, valamint a felnőttképzési szerződés követelményeit, továbbá az állami támogatási formákat. A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény (1991. évi IV. törvény) a munkanélküliek és egyéb célcsoportok államilag támogatott képzését szabályozza.

A tervek szerint 2013. szeptember 1-jétől új felnőttképzési törvény lép hatályba, amely jelenleg előkészítés alatt van. A törvénytervezet koncepciója szerint az új felnőttképzési törvényben szabályozott képzések négy képzési kört fognak alkotni: 1. OKJ-szerinti képzések, 2. támogatott egyéb szakmai képzések, 3. általános és támogatott nyelvi képzések, 4. támogatott egyéb képzések. Az OKJ mellett a támogatott egyéb szakmai képzések, illetve az általános és támogatott nyelvi képzések vonatkozásában létrejön a képzések programnyilvántartása. A szakmai képzések nyilvántartását a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, a nyelvi képzések nyilvántartását pedig a Nemzeti Munkaügyi Hivatal kezelné. Az intézményakkreditáció megszűnik, a törvény hatályba lépését követően felnőttképzést csak engedéllyel rendelkező képző folytathat, az engedély határozatlan időre szól, de a képzési tevékenységet legalább két évente ellenőrzik majd. Mindazonáltal fontos megjegyezni, hogy a felnőttképzés jogszabályi környezete kialakítás alatt van, ezekkel kapcsolatban végleges és hivatalos állításokat nem tudunk megfogalmazni.

A felnőttképzési törvény Országgyűlésnek benyújtott javaslata egybevág a BUSH projekt céljaival. A törvényjavaslatnak várhatóan 2013 júniusában kerül végszavazás, a törvény 2013. szeptember 1-jétől lép hatályba. A törvény által szabályozott képzések közül a BUSH projektet a nem OKJ-s szakmai képzések és a nem OKJ-s egyéb képzések érintik. A szakmai képzések esetében, ha nem államilag támogatott képzésről van szó, akkor nem terjed ki rá a törvény hatálya. Államilag támogatott képzést viszont csak engedéllyel rendelkező képzőintézmény végezhet, emellett magukat a képzési programokat is engedélyeztetni kell. A törvény 2013. szeptember 1-jétől bevezeti a nem OKJ-s képzések szakmai programkövetelmény jegyzékét. Ebben a jegyzékben a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzések programkövetelményei szerepelnek. A jegyzékbe való felvételtől a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által vezetett öt fős bizottság dönt. A programkövetelményekre tartalmában az OKJ szakmai- és vizsgakövetelményeihez hasonló követelmények vonatkoznak, ezek alapján dönt a bizottság, amely azonos területen csak egy programkövetelményt fogad el. Az elfogadott programkövetelmények jegyzéke nyilvános. Ha egy képzőintézmény államilag támogatottan akar épezni, akkor ezek alapján a nyilvános programkövetelmény alapján készít egy saját képzési programot. Új képzések esetén először magát a programkövetelményt kell a fenti módon engedélyeztetni.

3. Képzési szükségletek és hiányosságok

A projektben végrehajtott primer adatgyűjtés során kérdőíves felmérés segítségével alkottunk képet arról, hogy az építésgazdaság oldalán felmerülő igények¹⁵ és elvárások a szakemberek képzettségére vonatkozóan mennyire találkoznak a képzőintézmények kínálati oldalával.

A megkérdezett építőipari cégek körében jellemzően az épületgépészeti szakemberek foglalkoztatása tapasztalható. Ezen belül a válaszadó cégek alkalmazottai között leginkább a központifűtés- és csőhálózat szerelő (cégek 62%-ánál), gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat szerelő (52%), vízvezeték- és vízkészülék szerelő (50%), épületgépész technikus (39%), légtechnikai rendszerszerelő (25%), hűtő- és klímaberendezés szerelő (20%) szerepeltek. Az általános építéshez tartozó szakmák képviselői, mint pl. ács-állványozó, épületszerkezet-szerelő, nyílászáró szerelő, tetőfedő, épületvakoló általában a cégek kevesebb, mint 10%-ánál található a mintában található cégek alkalmazottai között.

Az épületenergetikai felújításokhoz szükségesnek ítélt szakemberigény becslését két kérdés mentén vizsgálta a felmérés: a megkérdezettek szerint mely szakemberekből kellene többet képezni, valamint mely szakemberek felkészültségén lenne indokolt javítani.

Azok a szakterületek, amelyek képviselőiből sok válaszadó szerint többet kellene képezni, és amelyek esetében emellett a szakemberek felkészültségén is javítani kellene, kiemelt célcsoportjai a projektnek. További vizsgálatra és feltehetően fejlesztésre szoruló szakmák lehetnek ennek megfelelően az épületgépész technikus, a központifűtés- és csőhálózat szerelő, a légtechnikai rendszerszerelő; az épületszigetelők, a gázfogyasztóberendezés- és csőhálózatszerelők.

Ugyanígy azokat a szakmákat, melyekből kevesek szerint kellene több szakembert képezni, ráadásul a felkészültségük javítását is kevesen szorgalmazták, nem célunk a projektben részletesebben vizsgálni. Ezek a következők: épületvakoló, épületszerkezet-szerelő, ács-állványozó, tetőfedő, beton- és vasbetonkészítő.

A szakemberek létszámának növelését az építésgazdasági szektor válaszadói által leggyakrabban az épületgépész technikus (válaszadók 45%-a), a központifűtés- és csőhálózat-szerelő (válaszadók 41%-a), az épületszigetelő (válaszadók 34%-a) esetében tartották indokoltnak. A felmérésben résztvevő építőipari cégek 24%-a gondolta úgy, hogy több kőműves képzésére lenne szükség – annak ellenére, hogy csak 16%-uk foglalkoztat kőművest. A felmérés tapasztalatai alapján a képzőintézményeknél a képzett szakmák közül ez az egyik leggyakoribb, tehát a kőművesek iránti mennyiségi igény kielégítésére a képzőhelyek készek. E

15. A minta nem reprezentatív, a válaszadó cégek 86 százaléka épületgépész profilú

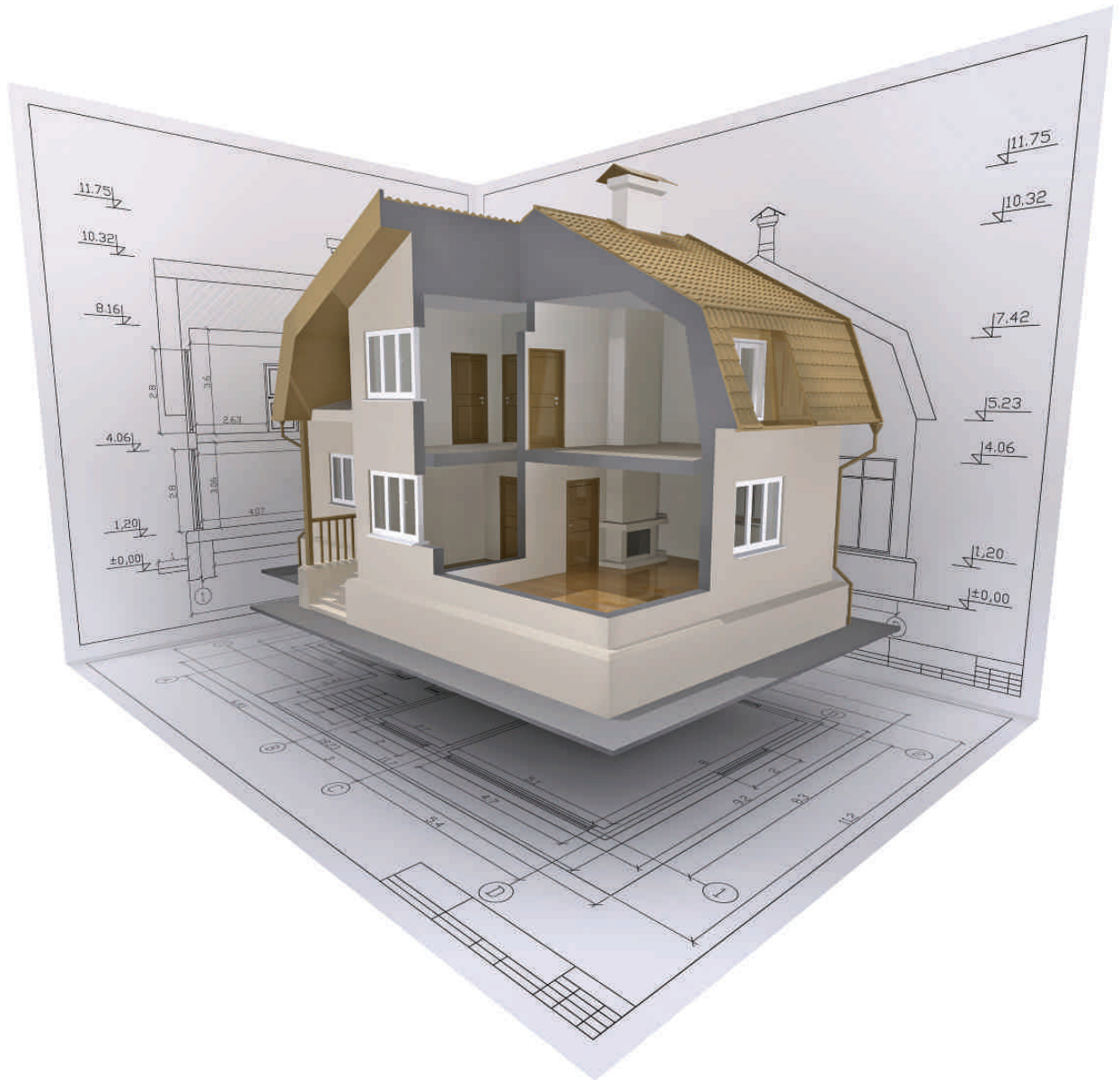
szakemberek esetében feltételezésünk szerint inkább a jó kőművesek száma alacsony – ennek vizsgálatára a minőségi, felkészültséggel szembeni elvárások megismerése ad módot.

Azoknál a szakmáknál, amelyeket a válaszadók kevesebb, mint 10%-a jelölt meg, vélhetően elég szakember van a munkaerőpiacon (villanyszerelő, épületszerkezet-szerelő, vízvezeték-szerelő, tetőfedő, kéményszerelő, épületvakoló, beton- és vasbetonkészítő).

A szakemberek iránti mennyiségi igény vizsgálatán felül fontos kérdés az is, hogy a szakemberek felkészültsége lehetővé teszi-e a hatékony épületenergetikai felújítások megvalósítását. A megkérdezettek azt jelölhették, hogy mely területeken tartanak szükségesnek a szakemberek felkészültségének javítását. Az építőipari válaszadók 56%-a jelölte meg a kőműveseket - ez kimagasló arány. A válaszadók több mint egyharmada szerint az épületszigetelők és a központifűtés- és csőhálózat szerelők felkészültsége is nagy kívánnivalót maga után. Azon szakmák képviselőinek a felkészültsége, amelyeket a válaszadók kevesebb, mint 10%-a választott, nem annyira szembetűnően javítandó az iparági szereplők szerint.

A fentieknél pontosabb képet lehet alkotni a fejlesztendő területekről a szakembertípusok rés-elemzéssel történő vizsgálatával. A rés-elemzés lényege, hogy az adott szakmák képviselőinek felkészültségével szembeni elégedettséget vizsgáljuk az adott szakma fontosságának függvényében. A rés elemzés is alátámasztotta az előző vizsgálatok eredményét: az elemzés alapján a leginkább fejlesztendő szakmák, foglalkozások a nyílászáró szerelő, épületszigetelő, központifűtés- és csőhálózat szerelő, kőműves, épületgépész technikus, tetőfedő.

A primer adatgyűjtés nem tért ki a projekt szempontjából egyértelműen szükségesnek ítélt, megújuló energiaforrásokat hasznosító berendezések szerelőinek elérhetőségére és felkészültségére. Ennek az volt az oka, hogy ezeknek a szakterületeknek a besorolása, illetve helye az Országos Képzési Jegyzékben, valamint a szakképzés és felnőttképzés rendszerében a vizsgálat idején nem volt világos.

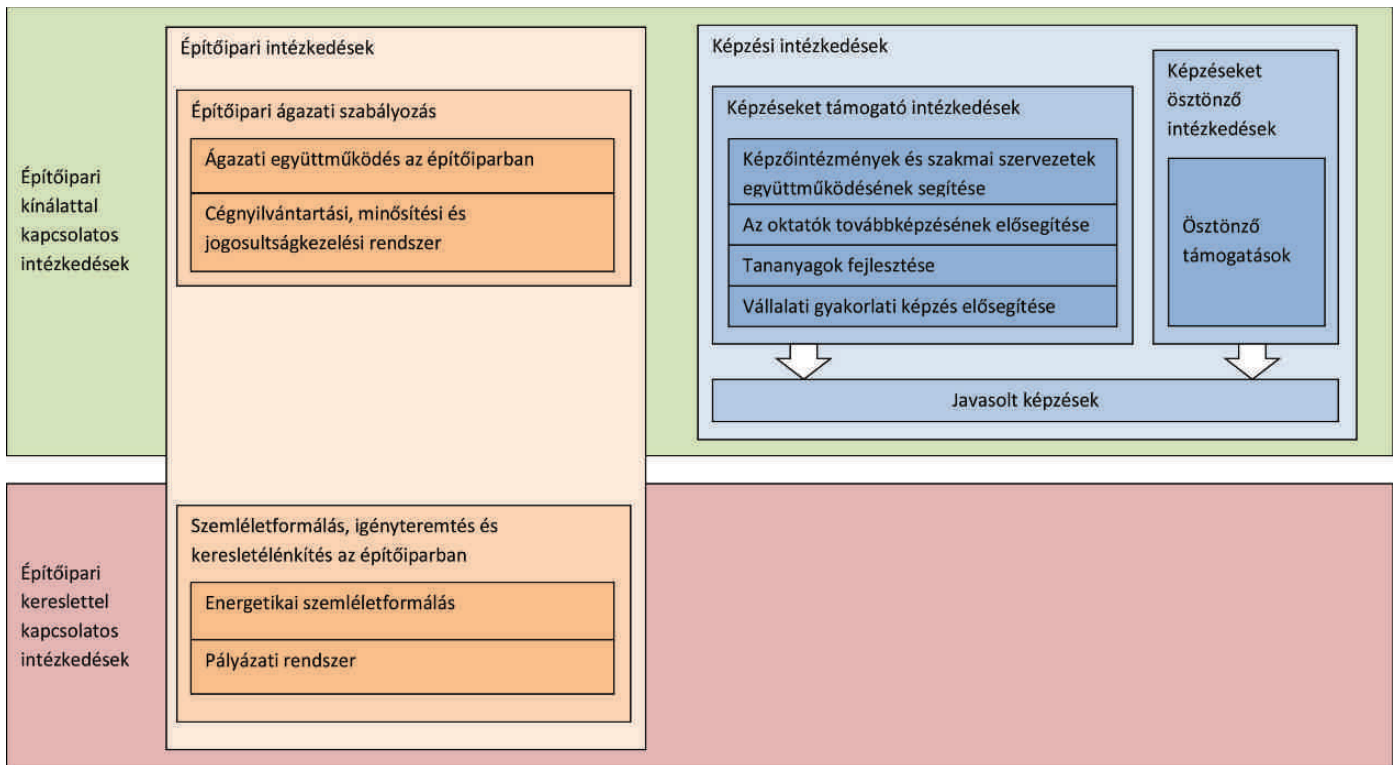
4. Akcióterv

Az Akciótervben szereplő célkitűzések és intézkedések, illetve azok felosztása a Helyzetértékelő tanulmányhoz készített kérdőíves felmérések, illetve 30 darab, a BUSH konzorcium tagjai által készített interjú alapján felderített akadályokhoz illeszkedően kerültek megfogalmazásra. Ezek az akadályok az alábbi csoportokba sorolhatók: 1. strukturális, szakmapolitikai kihívások, 2. humánerőforrás oldali kihívások, szemléletmódbeli változást igénylő problémák, 3. gazdasági, pénzügyi jellegű akadályok, 4. képzéssel kapcsolatos kihívások. Az akadályok ismeretében az ezekre reagáló intézkedéseknek az Akciótervben bemutatott felosztása mutatkozott indokoltnak. A felmérések és az interjúk alapján megfogalmazódott célkitűzéseket és intézkedéseket a BUSH konzorcium tagjai széles körben egyeztetették, azok a végleges formában három platformtalálkozót követően, a BUSH platform egyetértésével születtek meg.

Az Akcióterv az építőipari szakképzés fejlesztése érdekében mind az építőipari, azaz keresleti oldali mind pedig az oktatási, képzési, azaz a kínálati oldali intézkedések kezdeményezésére is javaslatot tesz. A következőkben először az építőiparhoz kapcsolódó javaslatok kerülnek bemutatásra oly módon, hogy az intézkedések két nagyobb alcsoportra bontásba kerülnek kifejtésre: építőipari ágazati szabályozás; valamint szemléletformálás, igényteremtés és keresletélénkítés az építőiparban.

Az oktatási, képzési javaslatok az Akcióterv második részében találhatóak három alkategóriára bontva, képzéseket támogató intézkedések; képzéseket ösztönző intézkedések; és javasolt képzések csoportosításban.

Az Akcióterv intézkedéseinek rendszere

4.1 Építőipari intézkedések

Az építőiparban a mostani körülmények között elsősorban az épületenergetikai korszerűsítések és a megújuló energiaforrások használata jelenthetik a kitörési pontot. Az építőiparnak a 2020-ig vállalt nemzeti célokhoz való hozzájárulását is ez teremtheti meg a legkisebb költséggel és a legnagyobb társadalmi haszonnal. Fontos kiemelni azt is, hogy a fűtési célú energia jelenti az energiahatékonyság növelésének fő tartalmát.

4.1.1 Építőipari ágazati szabályozás

4.1.1.1 Ágazati együttműködés az építőiparban

Az építőipar és a hozzá kapcsolódó területek irányítása jelenleg több minisztérium alá tartozik. A Belügyminisztériumhoz tartozik az építésügy, a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumhoz az energiaügyek, Nemzetgazdasági Minisztériumhoz pedig a szakképzés és felnőttképzés, illetve a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács és a Nemzeti Képesítési Bizottság. Szükséges valamilyen szervezeti keretben az egységes koordináció megvalósítása az építésügyi szabályozás, az építőanyag-ipar, az épületenergetikai előírások, a szakképzés és felnőttképzés, a kivitelezőkre vonatkozó előírások és az érintett szakterületekre vonatkozó hazai és európai uniós támogatások kapcsán.

Az építőiparban és kapcsolódó területeken sok szakmai szervezet működik, széles tevékenységi körrel, ebből fakadóan az illetékességi és szakterületi viszonyok nem minden esetben tisztázottak. Az egymás közötti, illetve az állami-kormányzati szférával történő együttműködés érdekében tisztázni kell, hogy melyik szakmai szervezet milyen szakterületeken rendelkezik illetékességgel. Megfelelő vizsgálat után valamennyi, az építőipar és a kapcsolódó területek által érintett szakterület esetében ki kell jelölni az illetékességgel rendelkező szakmai szervezeteket, és ezt egy transzparens adatbázisban kell megjeleníteni.

Az ágazati szakmai szervezetek sokszor hiányosnak tartják a döntéshozókkal való kommunikációt, az állami-kormányzati szervek pedig hiányolják a szakmai véleményeket a döntés-előkészítés során. A súrlódásmentes együttműködés érdekében a két fél rendszeres és folyamatos kommunikációjára van szükség egyrészt a jelenleg meglévő csatornákon, másrészt új csatornák nyitására is szükség lehet. A szakmai szervezetek részéről döntő fontosságú a problémák, felvetések javaslatok megfelelő artikulálása, illetve megkeresés esetén a gyors és szakmailag megalapozott vélemény megfogalmazása. Az állami-kormányzati szervezetek részéről

döntő fontosságú a megjelenő problémák, felvetések, javaslatok tényleges megfontolása, másrészt pedig a szakmai szervezetek irányába történő megkeresések megfelelő szakmai előkészítése, illetve reális határidők és egyeztetési feltételek szabása. Ezeknek az elveknek a betartása döntő fontosságú a már meglévő együttműködések, például az Építőipari Ágazati Párbeszéd Bizottság működése kapcsán is.

Az építőipari szakmai szervezetek sokszor túlságosan gyorsnak tartják az építőipari szabályozási környezet változását. Amennyiben a szabályozásban változás történik, úgy az állami-kormányzati szervek részéről megfelelő időt kell hagyni a szakmai szervezetek és az érintettek számára felkészülésre, illetve megfelelő tájékoztatást kell adni a módosult szabályozásról. A szakmai szervezetek részéről folyamatosan nyomon kell követni az adott szakterületet érintő szabályozási környezet változását és erről az általuk képviselt érintettek részére megfelelő tájékoztatást kell adni.

4. 1. 1. 1. Ágazati együttműködés az építőiparban								
	Tervezés			Érintettek		Megvalósítás		Monitoring
	Probléma	Célkitűzés	Intézkedés	Szereplők	Célcsoportok	Ütemezés	Forrás ¹⁶	
4.1.1.1.1.	Az építőipar és a hozzá kapcsolódó területek irányítása széttagolt	Az építőipar összehangolt irányítása	Az építőipar és a kapcsolódó területek koordinálását szolgáló lehetőségek vizsgálata	Állami-kormányzati szervek, szakmai szervezetek	Állami-kormányzati szervek	2013. II. félév	-	A megvalósulás nyomon követése
4.1.1.1.2.			Az építőipar és a kapcsolódó területek koordinációjának kialakítása	Állami-kormányzati szervek	Állami-kormányzati szervek	2014. I. félév	-	A megvalósulás nyomon követése
4.1.1.1.3.	Nem egyértelmű illetékességi és szakterületi viszonyok a szakmai szervezetek körében	Egyértelmű illetékességi és szakterületi viszonyok	Az illetékes szakmai szervezetek kijelölése az egyes szakterületek esetében	Szakmai szervezetek	Szakmai szervezetek	2014. I. félév	-	A megvalósulás nyomon követése
4.1.1.1.4.	Hiányos kommunikáció a szakmai szervezetek és az állami-kormányzati szervek között	A kommunikáció és az együttműködés javítása	Meglévő csatornák használata és új csatornák nyitása	Állami-kormányzati szervek, szakmai szervezetek	Állami-kormányzati szervek, szakmai szervezetek	2014. I. félév	-	A megvalósulás nyomon követése
4.1.1.1.5.	A szabályozási környezet gyakori változása	Követhető, megfelelően alkalmazható szabályozás	Megfelelő tájékoztatás, a változások nyomon követése a szakmai szervezetek részéről	Állami-kormányzati szervek, szakmai szervezetek	Szakmai szervezetek, szakmai szervezetek által képviselt érintettek	2014. I. félévtől folyamatosan	-	A megvalósulás nyomon követése

16. A forráshivatkozásoknál a pénzügyi keretek lehetséges forrásai kerültek feltüntetésre a szerzők által. A mindenkor költségvetési törvény és a rendelkezési jogkörrel rendelkezők döntése alapján nyílt lehetőség a megjelölt források allokációjára, a kitűzött cél megvalósítása érdekében.

4.1.1.2 Cégnyilvántartási, minősítési, jogosultságkezelési rendszer

A vállalkozásokkal kapcsolatos adminisztratív előírásokat elvben három rendszerben lehet megfogalmazni. A cégnyilvántartás egyszerű regisztrációt vagy bejelentést foglal magába. A minősítés már egyes feltételek meglétének vizsgálatát, de alapvetően önkéntes minősítési rendszert jelent. A jogosultságkezelés az előzőekhez képest viszont egy kötelező minősítési rendszert és a hozzá kapcsolódó jogosultságot írja elő, amihez minden esetben jogszabályi háttér szükséges. A jelenlegi cégnyilvántartási, minősítési, jogosultságkezelési rendszer széttagolt, bonyolult, átláthatatlan, amely elsősorban az egyes szervezetek szerzett feladatkörein alapul. Egyszerűsíteni és központosítani kell a rendszereket, vagyis az indokolt szintre kell csökkenteni az egymástól független, párhuzamos rendszerek számát. Az egyes feladatok szakmai szervezetek közötti elosztása kapcsán sorvezetőként szolgálhat az, hogy az egyes szakterületeken melyik szakmai szervezetek lesznek illetékesek.

Azokon a szakterületeken, ahol ez indokolt, szükséges továbbra is fenntartani, illetve a jövőben meghatározni a vállalkozások nyilvántartásának, minősítésének, illetve a kötelező minősítéseken alapuló jogosultságok megszerzésének feltételrendszerét. A minősítések és jogosultságok nyilvántartásának valamennyi szakterület vonatkozásában egységesített és ellenőrzött rendszerben kell megvalósulnia. Szem előtt kell tartani azt az alapelvet is, hogy a változásokkal a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkenniük, nem pedig növekedniük kell. A cél a nyilvántartott és minősített vállalkozások kiemelt kezelése például a pályázatok vonatkozásában, amelynek elsősorban az önkéntes minősítés elvén célszerű alapulnia, tehát csak indokolt esetben szabad ezt hatósági jellegű jogosultságok meglétéhez kötni.

Emellett mind a cégminősítések, mind a pályázatok esetében javasolt kiemelten kezelni azokat a vállalkozásokat is, amelyek munkavállalói a BUSH projektben javasolt felnőttképzésekben vesznek részt, hiszen a projekt céljai közt szerepel az épületenergetikai célkitűzések eléréséhez szükségesnek ítélt képzések meghatározása, körülírása. Az önkéntességen túlmenően szükséges felülvizsgálni a kötelező képzések, illetve a hatósági képzések rendszerét is. Szükséges továbbá megteremteni annak lehetőségét, hogy a megfelelő képzettséggel rendelkező szakemberekről megtalálhatóak legyenek a kellő információk. Ezt elősegítheti, ha a képzőintézmények átadják a végzetek listáját a nyilvántartást végző szervezeteknek, szerveknek.

4. 1. 1. 2. Cégnyilvántartási, minősítési, jogosultságkezelési rendszer								
	Probléma	Tervezés		Érintettek		Megvalósítás		Monitoring
		Célkitűzés	Intézkedés	Szereplők	Célcsoportok	Ütemezés	Forrás ¹⁸	
4.1.1.2.1.		Egyszerű, átlátható rendszer	A rendszerek egyszerűsítése, számuk csökkentésére vonatkozó lehetőségek vizsgálata			2013. II. félév	-	A megvalósulás nyomon követése
4.1.1.2.2.	A cégnyilvántartási minősítési jogosultságkezelési rendszer széttagolt	Csak az indokolt előírások fenntartása az egyes szakterületeken	A cégnyilvántartási, minősítési és jogosultságkezelési megoldások indokoltságának vizsgálata szakterületenként, a 1589/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet által meghatározott felülvizsgálat eredményeinek beépítésével	Jelenleg cégnyilvántartást, minősítést, jogosultságkezelést végző szervezetek, állami-kormányzati szervek, szakmai szervezetek	Vállalkozások	2013. II. félév	-	A megvalósulás nyomon követése

4.1.2 Szemléletformálás, igényteremtés és keresletélénkítés az építőiparban

Az általános építőipari visszaesés következtében piaci kereslet és az építőipari megrendelések szintje drámaian visszaesett. Az építőiparban a mostani körülmények között elsősorban az épületenergetikai korszerűsítések és a megújuló energiaforrások használata jelenthetik a kitörési pontot. Ösztönzők szükségesek az építőipar élénkítésére, mivel jelenleg a legnagyobb korlátot a megrendelők nem megfelelő szemlélete és a források szűkössége jelenti. Az épületenergetikai korszerűsítésekre a piaci keresletet a megfelelő szemléletformálás nyomán keletkező igény, illetve a megfelelő pályázati rendszer keresletélénkítő hatása teremtheti meg.

4.1.2.1 Energetikai szemléletformálás

A megrendelők többsége nincs tisztában az épületenergetikai korszerűsítések és a megújuló energiaforrások használatának fontosságával, eszközeivel, ezért nincs megfelelő igény és piaci kereslet az épületenergetikai korszerűsítésekre, illetve a megújuló energiaforrások használatára. A szemléletformálás valamennyi érintett esetében szükséges: a megrendelők, a tervezők, a kivitelezők, a szakemberek és a hatóságok, üzemeltetők esetében is. A szemléletformálás természetesen összefügg a pályázati rendszerrel, egyrészt a pályázati lehetőségekről történő tájékoztatás, másrészt a pályázatokkal kapcsolatos tanácsadás területén.

A regionális operatív programok mellett például működik egy tanácsadói hálózat, emellett létezik épületenergetikai tanúsítói névjegyzék, léteznek kamarai nyilvántartások, egyéb szaknévsorok. Érdeemes a jelenleg is működő, tájékoztatással és tanácsadással foglalkozó szervezeteket egy országos, a szemléletformálással foglalkozó nonprofit tájékoztató és tanácsadói hálózatban összehangolni.¹⁷ Szükség van a független, hiteles és az ügyfelek igényeire szabott tájékoztatásra és tanácsadásra. Emellett szakmai és marketingtámogatást kell adni a meglévő, szervezeteknek és tanácsadóknak. Ez megvalósulhat egy kisebb költségvetéssel is elkészíthető internetes felületen is, amelynek része a jó gyakorlatok és a know-how összegyűjtése.

A helyi lakossági fórumok szervezésével, rendezvényeken történő megjelenéssel helyben hatékonyan és hitelesen lehet elérni a megrendelőket. Az ilyen feladatokat az önkormányzatok és a helyi civil szervezetek vállalhatják magukra. Fontos lenne egy országos, átfogó médiakampány is. Egy ilyen kampány finanszírozása leginkább állami-kormányzati, esetleg európai uniós feladat lenne, különösen, hogy ennek keretében lehetőség van az elérhető pályázatokra is felhívni a lehetséges pályázók figyelmét.

4. 1. 2. 1. Energetikai szemléletformálás								
Tervezés			Érintettek		Megvalósítás		Monitoring	
Probléma	Célkitűzés	Intézkedés	Szereplők	Célcsoportok	Ütemezés	Forrás ¹⁶		
4.1.2.1.1.	Építőipari megrendelések visszaesése	Megrendelések számának növelése a szemléletformálás által	Szakmai és információs támogatás a meglévő, szervezeteknek és tanácsadóknak	Szakmai szervezetek	Tájékoztatással és tanácsadással foglalkozó szervezetek és szakemberek	2013. II. félév – 2014. I. félév	Hazai és EU-s források (dedikált pályázat)	A megvalósulás nyomon követése
4.1.2.1.2.			Meglévő tájékoztató és tanácsadó hálózat működésének felülvizsgálata és összehangolása	Tájékoztatással és tanácsadással foglalkozó szervezetek és szakemberek	Tájékoztatással és tanácsadással foglalkozó szervezetek és szakemberek	2014. I. félév – 2014. II. félév	Hazai és EU-s források (dedikált pályázat)	A megvalósulás nyomon követése
4.1.2.1.3.			Lakossági fórumok, rendezvények általi szemléletformálás	Önkormányzatok, helyi civil szervezetek	Megrendelők	2015. I. félév	Hazai és EU-s források (dedikált pályázatok önkormányzatoknak és civil szervezeteknek)	Események számának nyomon követése, utólagos felmérés készítése
4.1.2.1.4.			Médiakampány általi szemléletformálás	Állami-kormányzati szervek, Európai Unió	Megrendelők	2015. I. félév	Hazai és EU-s források	Utólagos felmérés készítése

4.1.2.2 Pályázati rendszer

Az épületek energiahatékonyság növelését célzó lakossági és piacélénkítő pályázatok adminisztrációja kapcsán kulcsfontosságú az egyszerűség, a közérthetőség és az átláthatóság. Az európai uniós formai előírások célkitűzéseivel összhangban a szakmai szempontok szükséges fokozottan figyelembe venni a pályázatok bírálatánál. A várhatóan nagyobb számú pályázói körnek meghirdetett pályázatok esetében a sikeres pályázatok számának növelése érdekében javasolt, a pályázatokat beadás előtt formailag ellenőrző informatikai megoldás alkalmazása a meglévő jó gyakorlatok tapasztalataira építve (2011. óta a lakossági pályázatoknál elektronikus beadás történik). A pályázatok kiírásánál még inkább törekedni kell arra, hogy a támogatások folyamatosan elérhetőek legyenek.

A pályázatok bírálati kritériumrendszerében még kiemeltebben kell kezelni azt a szempontot, hogy a pályázó szakmai nyilvántartásban szereplő, illetve megfelelő minősítéssel rendelkező kivitelezővel működjön együtt, továbbá azt, hogy a minőségi kritériumok hangsúlyosabban jelenjenek meg a kivitelezés érték-ár viszonyában. Kívánatos a nagy értékű pályázatok esetében, ahol közbeszerzés keretében kerül kiválasztásra a beszállító vagy a kivitelező, hogy a beadott költségvetés szigorúbb ellenőrzése kerüljön bevezetésre a költséghatékonyság biztosítása érdekében. A komplex felújítási pályázatoknál meg kell követelni egy meghatározott mértékű épületenergetikai kategóriajavulást, vagyis a támogatási intenzitásnak arányban kell állnia a vállalt és biztosítható megtakarításokkal. Ha ezek a feltételek nem állnak fent, akkor a pályázati projektet nem indokolt támogatással megvalósítani. Amennyiben a felújítás rész elemekből tevődik össze (pl. előző évi nyílászáró csere egy hőszigeteléssel egészül ki a következő évben) úgy a megvalósult vagy a későbbiekben kötelezően megvalósítandó (nyilatkozattal megerősített) beruházások együttes megtakarítását kell figyelembe venni. További fontos általános szempont, hogy a fenntartható fogyasztáscsökkentést kell támogatni a visszapattnó hatás elkerülése (ha megtakarítanak, többet fogyasztanak) végett. A komplex szempontrendszer részévé kell tenni a környezetterhelés csökkentését is (pl. karbon-lábnyom, újrahasznosítás).

A pályázatok során a komplex épületenergetikai korszerűsítéseket, mélyfelújításokat kell támogatni, a megújuló energiaforrásokat pedig a már korszerűsített ingatlanok esetében célszerű támogatni. Az energetikai előírásokat felülteljesítő új építésű épületek építésének támogatása is indokolt. Az épületek előzetes műszaki-energetikai vizsgálata elkerülhetetlen a szükséges korszerűsítési megoldás meghatározásához, a pályázatok elbírálásánál pedig a továbbiakban is figyelembe kell venni a műszaki megalapozottságot. Az érintett pályázatokban a megújuló energiával kapcsolatos elemekre is meg kell fogalmazni minimális műszaki követelményeket.

Az épületek felmérésére, az építészeti és gépészeti korszerűsítés megtervezésének költségét továbbra is elszámolhatóan kell kezelni, de a kivitelezések tényleges megvalósulása érdekében ezek önmagukban való támogatása nem javasolt. Nem lakossági pályázatok esetében ugyanakkor javasolt fenntartani a technikai segítségnyújtás külön támogatását.

Az épületenergetikai korszerűsítésekre vonatkozó pályázatok, illetve az épületek felmérésére, az építészeti és gépészeti korszerűsítés megtervezésére kiírt pályázatok mellett javasolt létrehozni és fenntartani olyan államilag támogatott lakástakarékpénztári és lakáshitel konstrukciókat, amelyek kifejezetten az energiahatékonysági, illetve a megújuló energiás fejlesztések finanszírozását szolgálják. Javasolt továbbá megvizsgálni az energiahatékonyságot és a megújuló energiaforrások használatát elősegítő szempontrendszer még erősebb érvényesíthetőségét a lakástakarékpénztári, lakáshitel és egyéb banki konstrukciók támogatásánál. Javasolt a pályázatok önerejéhez szükséges hitelkonstrukciók támogatása is. Ehhez a körhöz vehetők még a különböző ESCO megoldások is, melyek alkalmazásának ösztönzése szükséges.

A pályázati rendszerek javasolt módon történő átalakításának különösen nagy jelentősége van a 2014 és 2020 közötti Európai Unió tervezési és költségvetési időszakra való felkészülés kapcsán. Érdemes lenne a pályázati rendszerrel kapcsolatos európai uniós jó gyakorlatok rendszeres figyelése és ezek Magyarországon történő alkalmazhatóságának vizsgálata.

4.2.2.2. Pályázati rendszer								
Tervezés				Érintettek		Megvalósítás		Monitoring
	Probléma	Célkitűzés	Intézkedés	Szereplők	Célcsoportok	Ütemezés	Forrás ¹⁶	
4.1.2.2.1	Energetikai szempontból nem megfelelő épületállomány	Hatékonyabb energiafelhasználás és a megrendelések	Jó gyakorlatok figyelése és alkalmazhatóságának vizsgálata	Pályázatokat tervező, kiíró és elbíráló szervezetek	Pályázók	2013. II. félév	-	A megvalósulás nyomon követése
4.1.2.2.2	és az építőipari megrendelések visszaesése	számának növelése pályázati lehetőségekkel	Bírálati szempontok átalakítása, a pályázati kiírások optimalizálása	Pályázatokat tervező, kiíró és elbíráló szervezetek	Pályázók	2014. I. félév	-	A megvalósulás nyomon követése
4.1.2.2.3.			Formai ellenőrző informatikai rendszer továbbfejlesztése a meglévő jó gyakorlatok alapján	Pályázatokat tervező, kiíró és elbíráló szervezetek	Pályázók	2014. I. félév	-	Regisztrált pályázók és beadott pályázatok arányának nyomon követése
4.1.2.2.4.		Hatékonyabb energiafelhasználás és a megrendelések számának növelése támogatott pénzügyi termékekkel, ESCO finanszírozással	Az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások használatát elősegítő konstrukciók vizsgálata	Állami-kormányzati szervezetek, kereskedelmi bankok, ESCO finanszírozók	Megrendelők	2013. II. félév	-	Az intézkedéseknek megfelelő konstrukciók összetételének illetve az összes hasonló termékhez képesti arányának nyomon követése

4.2 Képzési intézkedések

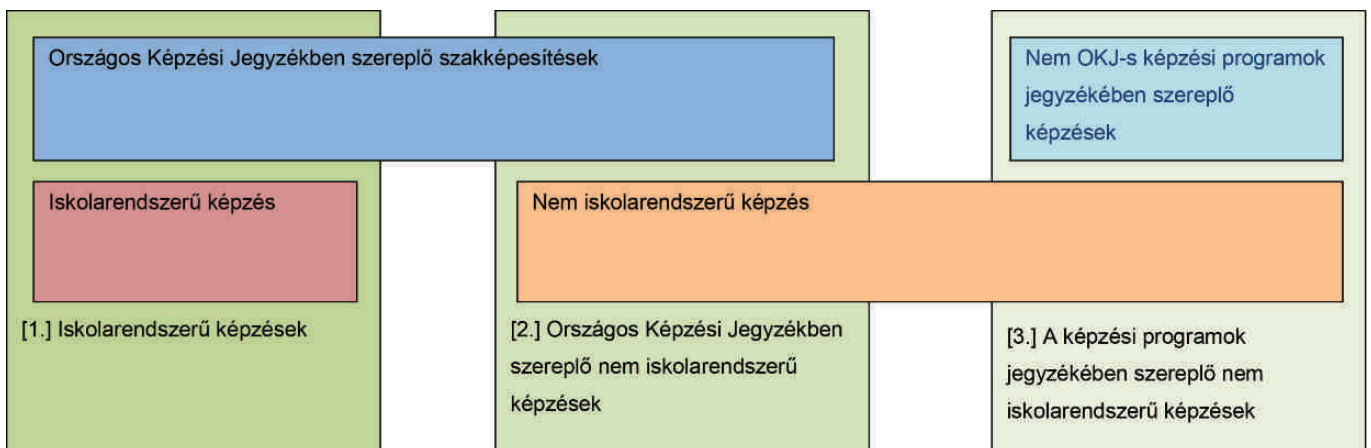
A magyarországi szakképzést és felnőttképzést alapvetően iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli képzési formára lehet bontani. A felnőttképzés szempontjából az iskolarendszerű képzést felnőttoktatásnak, a nem iskolarendszerű képzést felnőttképzésnek lehet nevezni. Mindkettő alapvetően középfokú képzés, de a két típusnak más az alapvetése és más az állami szerepvállalás a kettőben. Az iskolarendszerű felnőttoktatás tanulói jogviszony alapján történik, a köznevelési törvény és a felnőttképzési törvény egyaránt vonatkozik rá. Ebben a rendszerben az első szakképesítés megszerzése ingyenes, de ez a szakképesítés csak az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítés lehet. A nem iskolarendszerű felnőttképzésben egyaránt

oktathatók az Országos Képzési Jegyzékben szereplő képzések, valamint a felnőttképzési törvény hatálya alá tartozó, a felnőttképzési törvény által létrehozandó jegyzékébe (ún. képzési programok jegyzékébe, de nem az Országos Képzési Jegyzékbe) felveendő képzési programok is.

Ennek megfelelően összesen három típusú képzés lehetséges: 1. iskolarendszerű képzések (ez mindig az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítést jelent), 2. az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű képzések és 3. a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzések (A fenti rendszeren kívüli képzések piaci alapon szerveződnek, ezeket jogszabály nem szabályozza, és a BUSH projekt fókuszán is kívül esnek). Azt, hogy az egyes javasolt intézkedések mely típusú képzésekre vonatkoznak, az intézkedések címei utáni zárójeles megjelölés, illetve a táblázatokban a „Hatókör” oszlop jelzi.

Kiemelendő, hogy a BUSH projekt elsősorban olyan képzésekre, és az azokat meghatározó működési környezetre koncentrál, melyek a piaci igényekhez, valamint az EU-célkitűzésekhez rugalmasan és gyorsan igazíthatók. Ezek elsősorban iskolarendszeren kívüli felnőttképzések, melyek a jelenleg változó, parlamenti végszavazás előtt álló felnőttképzési törvény hatálya alá esnek. A felnőttképzési törvényben javasolt változások alapvetően választ adnak több, a BUSH projekt helyzetelemzésében is megállapított problémára, illetve ösztönzőleg hatnak az egységes és kívánt minőségben elérhető képzések megvalósulására.

A magyar szakképzés – felnőttképzés rendszerének egyszerűsített ábrája

4.2.1 Képzéseket támogató intézkedések

4.2.1.1 Képzőintézmények és szakmai szervezetek együttműködésének segítése

Az iskolarendszerű felnőttoktatás a köznevelési intézményhálózat intézményeiben történik, ezt a képzési formát az állam intézményfenntartóként is támogatja. Az iskolarendszeren kívüli felnőttképzések piaci alapon szerveződnek, piaci alapon működő intézményekben. Az állami szerepvállalás ebben a képzési formában nem kötelező, az állam itt csak szabályoz bizonyos keretjogszabályokkal, ennek megfelelően itt az együttműködést állami erővel nem lehet kikényszeríteni, hanem a piaci viszonyok között kell érdeket teremteni az együttműködésre.

4.2.1.1.1 Partnerség kiépítése az építőipari szakmai szervezetek és a felnőttképzési szakmai szervezetek között (az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű és a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

A képzőintézmények együttműködésének összehangolása érdekében az építőipari szakmai szervezeteknek partnerséget kell kiépíteniük a felnőttképzési szakmai szervezetekkel, mindenekelőtt az Akkreditált Felnőttképzési Intézmények Országos Egyesületével (AFIOE) és a Felnőttképzők Szövetségével (FSZ) annak érdekében, hogy ezek a felnőttképzési szakmai szervezetek közvetítsenek az építőipari szakmai szervezetek és a felnőttképzéseket végző képzőintézmények között.

4.2.1.1.2 Partnerség kiépítése az építőipari szakmai szervezetek és a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, valamint a fenntartói szövetségek között (az iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

Amennyiben az iskolarendszerű felnőttoktatást végző képzőintézményekkel is szükségesnek mutatkozik az együttműködés, úgy az együttműködés az állami fenntartású képzőintézmények esetében a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtal, a nem állami fenntartású képzőintézmények esetén pedig a fenntartói szövetségekkel valósulhat meg.

4.2.1.1.3 Partnerség kiépítése az építőipari szakmai szervezetek és a Kamara között (az iskolarendszerű képzésekre és az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

Amennyiben középtávon mégis szükséges az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések szakmai tartalmának módosítása, úgy az ezekért a képzésekért felelős Kamara és az ágazat szakmai szervezeteinek együttműködése során valósulhat meg.

4.2.1.1.4 Építőipari képzési platform felállítása (az iskolarendszerű, az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű és a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

Az építőipari szakmai szervezetek és a felnőttképzési szakmai szervezetek együtt tudnak működni a szaktudás összegyűjtésében és a tananyagok kidolgozásában. Szükségesnek látszik egy építőipari képzési platform felállítása, amely az építőipari szakmai szervezetek, a felnőttképzési szakmai szervezetek és más érdekelt szervezetek, hatóságok részvételével működik, valamint az iskolarendszerű képzések vonatkozásában a fenntartókkal, az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések vonatkozásában pedig a Kamarával egészül ki. Az Európai Építőipari Stratégia kifejezett intézkedésként fogalmazza meg a munkaerőpiaccal és az ágazati szintű képzési elemzéssel foglalkozó nemzeti megfigyelő központok létrehozását, illetve a szakoktatási és szakképzési szolgáltatók, a vállalkozások és más érdekelt felek közötti ágazati szakképzettség-fejlesztési szövetségek megvalósíthatóságának vizsgálatát.

4.2.1.1.5 Képzőintézmények együttműködése a BUSH projekt által javasolt képzési programok átvételében (a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

A BUSH projektben javasolt képzések képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzések lesznek. Ezen új képzési programok elterjesztése, jövőbeli széles körű alkalmazása érdekében a BUSH projektben javasolt képzéseket végző képzőintézményeknek szükséges együttműködniük olyan módon, hogy a képzési programok jegyzékébe tartozó képzések közül a BUSH projekt által javasolt képzési programokat veszik át.

4.2.1.1.6 Képzőintézmények együttműködése az oktatási infrastruktúra és a technológiai erőforrások optimális kihasználása érdekében (az iskolarendszerű, az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű és a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

Mind az iskolarendszerű felnőttoktatás, mind a nem iskolarendszerű felnőttképzés vonatkozásában a várható komparatív előnyök alapján célszerű a gyakorlati képzésben az együttműködés a képzőintézmények között az oktatási infrastruktúra és a technológiai erőforrások optimális kihasználása érdekében.

4.2.1.1.7 Közös internetes információs felület kialakítása (a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

A parlamenti végszavazás előtt álló felnőttképzési törvény alapján a képzési programok jegyzéke nyilvános lesz, így az abba felvett, tehát engedélyezett képzési programokról elérhetőek lesznek az információk. Ösztönözni kell azonban a felnőttképzési szakmai szervezeteken keresztül a képzőintézményeket, hogy legalább is a BUSH projektben javasolt képzések tényleges indításáról és üzleti titoknak nem minősülő részleteiről egy közös internetes felületen szolgáltatassanak információkat, amely egyébként érdekében állhat a képzőintézményeknek is. Ez elősegíti az érintett építőipari és felnőttképzési szakmai szervezetek, valamint a képzőintézmények közötti, továbbá a képzések potenciális résztvevői felé történő információáramlást. Ennek kapcsán különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a képzőintézmények egyenlő feltételekkel jelenhessenek meg ezen a közös internetes felületen, illetve, hogy ehhez a felülethez egyenlő feltételekkel férjenek hozzá az érdeklődők.

4.2.1.1. Képzőintézmények és szakmai szervezetek együttműködésének segítése									
Tervezés			Ható - kör	Érintettek	Megvalósítás		Monitoring		
	Probléma	Célkitűzés	Intézkedés		Szereplők	Célcsoportok	Ütemezés	Forrás ¹⁶	
4.2.1.1.1.	Az építőipari szakmai szervezetek és vállalkozások igényei nem érvényesülnek az építőipari képzésekben	Az építőipari szakmai szervezetek és vállalkozások igényei jelenjenek meg az építőipari képzésekben	Partnerség kiépítése az építőipari szakmai szervezetek és a felnőttképzési szakmai szervezetek között	2. 3.	Építőipari szakmai szervezetek	Felnőttképzési szakmai szervezetek	2013. II. félév	-	A megvalósulás nyomon követése
4.2.1.1.2.	Az építőipari szakmai szervezetek és vállalkozások igényei nem érvényesülnek az építőipari képzésekben	Az építőipari szakmai szervezetek és vállalkozások igényei jelenjenek meg az építőipari képzésekben	Partnerség kiépítése az építőipari szakmai szervezetek és a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, valamint a fenntartói szövetségek között	1.	Építőipari szakmai szervezetek	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, fenntartói szövetségek	2013. II. félév	-	A megvalósulás nyomon követése

4.2.1.1.3.	Az építőipari szakmai szervezetek és vállalkozások igényei nem érvényesülnek az építőipari képzésekben	Az építőipari szakmai szervezetek és vállalkozások igényei jelenjenek meg az építőipari képzésekben	Partnerség kiépítése az építőipari szakmai szervezetek és a Kamara között	1. 2.	Építőipari szakmai szervezetek	Kamara	2013. II. félév	-	A megvalósulás nyomon követése
4.2.1.1.4.	Az építőipari igények és az építőipari képzések nincsenek összehangolva	Az építőipari igények és az építőipari képzések legyenek folyamatosan összehangolva	Építőipari képzési platform felállítása az iskolafenntartói szövetségek illetve a meglévő felnőttképzési szakmai szervezetek részvételével	1. 2. 3.	Építőipari képzési platform tagjai	-	2014. I. félév	Pályázati források	A megvalósulás nyomon követése
4.2.1.1.5.	Nem egységes az akkreditált felnőttképzések szakmai tartalma	Legyen egységes a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű felnőttképzések szakmai tartalma	Képzőintézmények együttműködése a BUSH projekt által javasolt képzési programok átvételében	3.	Építőipari képzési platform tagjai	Képzőintézmények	2014. II. félév – 2015. I. félév	-	A megvalósulás nyomon követése
4.2.1.1.6.	Nem optimális az oktatási infrastruktúra kihasználása	Legyen optimalizálva az oktatási infrastruktúra kihasználása	Képzőintézmények együttműködése az oktatási infrastruktúra és a technológiai erőforrások optimális kihasználása érdekében	1. 2. 3.	Építőipari képzési platform tagjai	Képzőintézmények	2014. I. félévtől folyamatosan	-	A megvalósulás nyomon követése
4.2.1.1.7.	Nehezen érhetőek el információk az induló képzésekről	Legyenek könnyen elérhetőek az információk az induló képzésekről	Közös internetes információs felület kialakítása	3.	Építőipari képzési platform tagjai, képzőintézmények	Képzőintézmények, képzésekben résztvevők	2014. I. félév	-	A megvalósulás nyomon követése

Hatáskör: 1. iskolarendszerű képzések; 2. az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű képzések; 3. a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzések

4.2.1.2 Az oktatók továbbképzésnek elősegítése

A BUSH projektben javasolt képzések, illetve az érintett szakmák és szakterületek vonatkozásában a legkorszerűbb ismeretekkel rendelkező oktatók folyamatos biztosítása nem megoldott. Magyarországon az iskolarendszerű felnőttoktatásban, illetve Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések vonatkozásában a gyakorlati oktatás két módon történik, egyrészt tanműhelyben, másrészt vállalkozásokhoz kihelyezve tanulói szerződéssel.

4.2.1.2.1 A pedagógus-továbbképzés rendszerének átalakítása (az iskolarendszerű és az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

Az iskolai tanműhelyekben dolgozó gyakorlati oktatók pedagógusok, így részt vesznek a pedagógus-továbbképzés rendszerében. A pedagógus-továbbképzés kapcsán azt javasoljuk, hogy a hétévente kötelező 120 kreditből a szakterületeknek megfelelően 30 kredit a Magyar Építészkamara, illetve a Magyar Mérnöki Kamara kreditpontos képzéseiből kerüljön elfogadásra.

4.2.1.2.2 A mestervizsga lehetőségének és kötelezettségének kiterjesztése (az iskolarendszerű és az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

A vállalatoknál dolgozó, tanulók gyakorlati oktatását végző szakemberek kapcsán a szakképzési törvény 2015-től előírja, hogy minden, gyakorlati oktatást tanulói szerződés keretében végző vállalkozásnál legyen legalább egy olyan szakember, akinek a munkakörében szerepel a tanulók gyakorlati oktatása. Ezeknek a szakembereknek rendelkezniük kell a Kamara által előírt mestervizsgával. Ennek a vizsgának a megszerzéséhez pályázati úton támogatást lehet elnyerni. Ennek kapcsán ösztönözni szükséges azt, hogy minél több szakmában, így az energiahatékonysággal és a megújuló energiákkal kapcsolatos szakmákban is legyen mestervizsga, hiszen csak olyan szakmákban kötelező a tanulók gyakorlati oktatását végző szakembereknek mestervizsgát tenni, amely szakmákban van mestervizsgára lehetőség.

4.2.1.2.3 A továbbképzések lehetőségének vizsgálata (a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

Az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések vonatkozásában az oktatókra vonatkozó előírások megegyeznek a köznevelésben oktatókra vonatkozó előírásokkal. A nem az Országos Képzési Jegyzékben, hanem a nem OKJ-s képzési programok jegyzékében szereplő képzések vonatkozásában pedig az adott képzés programkövetelményében előírtak szerinti végzettséggel rendelkező, a képzőintézménnyel megbízási szerződésben álló szakember oktathat, amelyet az arra jogosult hatóság ellenőriz. Ennek szigorúbb

szabályozása nem várható, ugyanis az iskolarendszeren kívüli felnőttképzések piaci alapon szerveződnek, a vonatkozó jogszabály csak annyit írhat elő, hogy a képzést végző képzőintézménynek szerződésben kell megállapodni a képzést igénybevevőkkel. Ennek kapcsán az esetlegesen javasolt továbbképzések vonatkozásában szükséges megvizsgálni a szakmai és képzésszervezési kérdéseket, illetve a kapcsolódó finanszírozási és pályázati lehetőségeket.

4.2.1.2. Az oktatók továbbképzésnek elősegítése									
Tervezés				Ható- kör	Érintettek		Megvalósítás		Monitoring
	Probléma	Célkitűzés	Intézkedés		Szereplők	Célcsoportok	Ütemezés	Forrás ¹⁶	
4.2.1.2.1.	Kevésbé jelenik meg a gyakorlati szaktudás a pedagógus-továbbképzésekben	A gyakorlati szaktudás jelenjen meg a pedagógus-továbbképzésekben	A pedagógus-továbbképzés rendszerének átalakítása	1. 2.	Jogalkotó	Érintett oktatók	2014. I. félév – 2016. I. félév	költségvetési források (EMMI)	A megvalósulás nyomon követése
4.2.1.2.2.	Kevés szakmában van mestervizsgával rendelkező oktató szakember a gyakorlati képzésben résztvevő vállalkozásoknál	Több szakmában legyen mestervizsgával rendelkező oktató szakember a gyakorlati képzésben résztvevő vállalkozásoknál	A mestervizsga lehetőségének és kötelezettségének kiterjesztése	1. 2.	Kamara	Érintett oktatók	2014. I. félév – 2016. I. félév	költségvetési források, EU-s források (TÁMOP)	A megvalósulás nyomon követése
4.2.1.2.3.	A képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzéseket oktatók továbbképzése nem megoldott	Legyen továbbképzés a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzéseket oktatók számára is	A továbbképzések lehetőségének vizsgálata	3.	Építőipari képzési platform tagjai	Érintett oktatók	2014. I. félév	lehetőség szerint költségvetési források, képzési díjak	A megvalósulás nyomon követése

Hatókör: 1. iskolarendszerű képzések; 2. az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű képzések; 3. a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzések

4.2.1.3 Tananyagok fejlesztése (az iskolarendszerű, az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű és a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

A szakképzésben és a felnőttképzésben jelenleg használt tananyagokból hiányoznak az energiatakarékosság fontosságával, eszközeivel, illetve az épületenergetikai korszerűsítésekkel, a megújuló energiák használatával, kapcsolatos mélyebb ismeretek, a rendszerszemlélet és az ezekre vonatkozó alapelvek. Emellett hiányoznak a tananyagokból az új, korszerű technológiákra, anyagokra, kivitelezési módszerekre és eszközökre vonatkozó ismeretek is. Szükségesnek mutatkozik tehát az alaptankönyvek átdolgozása, frissítése. Az alaptankönyvekre építve olyan, kisebb terjedelmű, gyakorlatias szemléletű tananyagokat lehet fejleszteni, amelyek az alaptananyagot kiegészítve megismertetik a szakemberekkel az új, korszerű megoldásokat. Az ilyen kiegészítő tananyagokat a technológiai változások függvényében érdemes frissíteni. A javasolt építőipari képzési platform alkalmas lehet mind az alaptankönyvek, mind a kiegészítő tananyagok tartalmának szakterületenkénti meghatározására, különösen azért, mert elaprózottak a szakterületek, így a tankönyvek, tananyagok fejlesztése és kiadása sokszor nem működhet tisztán piaci alapon. Az érintett szakmai szervezetek, az építőipari képzési platform bevonása alkalmas lehet mind az alaptankönyvek, mind a kiegészítő tananyagok tartalmának szakterületenkénti meghatározására, módszertani kérdések eldöntésében. Ebben a munkában a gyártóknak, forgalmazóknak is együtt szükséges működniük, hogy a legújabb technológiák és szakmai fejlesztések leírásai is bekerüljenek a képzési anyagokba.

4.2.1.3. Tananyagok fejlesztése									
Tervezés			Hatókör	Érintettek		Megvalósítás		Monitoring	
Probléma	Célkitűzés	Intézkedés		Szereplők	Célcsoportok	Ütemezés	Forrás ¹⁶		
4.2.1.3. Nem megfelelő szemléletű és korszerű szakmai tartalmú tananyagok	Legyenek megfelelő szemléletű és korszerű szakmai tartalmú tananyagok	Korszerű alaptankönyvek kidolgozása és a tananyagok rendszeres frissítése	1. 2. 3.	Építőipari képzési platform tagjai	Képzések résztvevői	2014. I. félévtől folyamatosan	Nemzeti és EU-s források	A megvalósulás nyomon követése	

Hatókör: 1. iskolarendszerű képzések; 2. az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű képzések; 3. a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzések

4.2.1.4 A vállalati gyakorlati képzés elősegítése

A tanműhelyek technológiai fejlesztésekre az elmúlt években jelentős források kerültek kihelyezésre. Ennek ellenére szükséges javítani oktatási infrastruktúra és a technológiai erőforrások kihasználtságát, valamint a vállalkozások hajlandóságát a gyakorlati oktatásban való együttműködésre.

4.2.1.4.1 A vállalkozások figyelmének felhívása a tanulók fogadásának előnyeire (az iskolarendszerű és az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

Az iskolai rendszerű felnőttoktatásban, illetve az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések vonatkozásában gyakorlati oktatást tanulói szerződés keretében végző vállalkozásnál a vállalat infrastrukturális ellátottságát a megfelelő eszközjegyzékek alapján a Kamara ellenőrzi. Ennek kapcsán kiemelt jelentőséggel bír a jogszabályok betartása és betartatása. A vállalkozások számára az oktatási infrastruktúra beszerzésére normatív alapú források állnak rendelkezésre, így a vállalatoknak érdekében állhat tanulók fogadása. Nagyon fontos ennek a jelenlegi rendszernek a megtartása, de szükséges, hogy az építőipari szakmai szervezetek, illetve a Kamara felhívják a vállalkozások figyelmét a rendelkezésre álló forrásokra és a tanulók fogadásának előnyeire, valamint hogy elősegítsék az együttműködést a vállalkozások és a képzőintézmények között az oktatási infrastruktúra és a technológiai erőforrások optimális kihasználása érdekében.

4.2.1.4.2 A felnőttképzési intézmények eszköztámogatása saját tanműhely felszerelésére (a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

A BUSH projektben javasolt képzéseket lebonyolító felnőttképzési intézményeket javasolt eszköztámogatással támogatni saját tanműhely felszerelésére. Erre a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészében korábban rendelkezésre állt forrás, melyre sok sikeres pályázat érkezett be. Az építőipari szakmai szervezeteknek a felnőttképzési szakmai szervezeteken keresztül fel kell hívni erre a lehetőségre a felnőttképzési intézmények figyelmét, illetve lehetőség és szükség szerint további forrás biztosítása szükséges. Emellett a képzéseket megrendelő vállalkozások saját technológiai eszközei is bevonhatóak a képzések kapcsán.

4.2.1.4. A vállalati gyakorlati képzés elősegítése									
	Tervezés			Ható- kör	Érintettek		Megvalósítás		Monitoring
	Probléma	Célkitűzés	Intézkedés		Szereplők	Célcsoportok	Ütemezés	Forrás ¹⁶	
4.2.1.2.1.	A vállalkozások nincsenek tisztában a tanulók fogadásának előnyeivel	A vállalkozások legyenek tisztában a tanulók fogadásának előnyeivel	A vállalkozások figyelmének felhívása a tanulók fogadásának előnyeire	1. 2.	állami-kormányzati szervek, építőipari szakmai szervezetek, Kamarák	Vállalkozások	2014. I. félévtől folyamatosan	Nemzeti Foglalkoztatási Alap	Szakterületenként megnyíló gyakorlati oktatási kapacitás nyomon követése
4.2.1.4.2.	A felnőttképzési intézmények nincsenek tisztában az eszköztámogatás lehetőségével	A felnőttképzési intézmények legyenek tisztában az eszköztámogatás lehetőségével	A felnőttképzési intézmények figyelmének felhívása az eszköztámogatás lehetőségére	3.	Eszköztámogatási pályázatokat kezelő intézmények, Építőipari szakmai szervezetek, felnőttképzési szakmai szervezetek	Felnőttképzési intézmények	2014. I. félévtől folyamatosan	Nemzeti Foglalkoztatási Alap	Szakterületenként megnyíló gyakorlati oktatási kapacitás nyomon követése

Hatókör: 1. iskolarendszerű képzések; 2. az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű képzések; 3. a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzések

4.2.2 Képzéseket ösztönző intézkedések

Pályaorientáció

Az építőiparban is nagyon nagy hangsúlyt kell helyezni a pályaorientációra. A pályaorientáció rendszerének megújítása a TÁMOP¹⁸ 2. 2. 2. projekt keretében jelenleg folyamatban van, amelynek felelőse a Nemzeti Munkaügyi Hivatal, és amelyben stratégiai partner a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara. A projekt a „lifelong guidance” rendszerének magyarországi megalapozását tűzte ki célul.

A kiemelt projekt a Nemzeti Munkaügyi Hivatal (és jogelődjeinek) pályaorientációs, életpálya-tanácsadási fejlesztéseire, illetve szolgáltatási tapasztalatára építve azt a célt tűzte ki, hogy megújítsa és minden állampolgár számára elérhetővé tegye a pályaorientációs eszköz- és szolgáltatáskészletet, ezáltal segítse a tanulás és a munka világában hozott döntéseket. A hatékonyan működő pályaorientációs rendszer hozzájárul a polgárok

18. Társadalmi Megújulás Operatív Program

munkaerő-piaci esélyeinek javításához, az állampolgári alkalmazkodóképesség növekedéséhez, illetve az oktatási rendszer gazdasági igényekhez való közelítéséhez. A projekt megvalósulásának időszaka 2012. június 1. - 2015. május 31. Szolgáltatóként mind állami, civil, mind pedig a versenyszférában dolgozó szakemberek bevonásra kerülnek, a célcsoport pedig a teljes aktív korú népesség. A program keretében létrehozásra került a Nemzeti Pályaorientációs Portál¹⁹.

Szakmunkásképzés ösztöndíja

Jelenleg számos ösztöndíj program és támogatás segíti és motiválja a tanulókat arra, hogy szakképzésben vegyenek részt. Ezek közül kiemelendő a tanulmányi ösztöndíj és a tanulószerveződés, melyek fenntartása és további fejlesztése javasolt.

A szakiskolai tanulmányi ösztöndíj bevezetésének célja, hogy a szakiskolai képzésben részt vevő, tanuló fiatalok pénzbeli támogatásban részesüljenek, ha a gazdaság által igényelt szakképesítések oktatásában vesznek részt. Az ösztöndíj a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprész pénzeszközeiből a közoktatási intézményben nappali rendszerű iskolai oktatásban szakképzési évfolyamon szakiskolai képzésben részt vevő tanulók részére biztosítható. A gazdaság által igényelt szakképesítések listája régióként tartalmazza a külön jogszabályban meghatározott olyan hiány-szakképesítéseket is, melyekhez a nemzetgazdaság igényeinek megfelelő szakképzett munkaerő nehezen biztosítható.

A 2011. évi CLXXXVII. szakképzési törvény alapján a szakiskolai tanulóknak módjukban áll tanulószerveződést kötni gyakorlati oktatást nyújtó gazdasági szervezetekkel, mely keretében a tanuló a gyakorlati képzésben való részvételkor a jogszabály által előírt juttatásokat és kedvezményeket kap.

Fiatal pályakezdők segítése és alkalmazása.

Az Első Munkahely Garancia Program célja, hogy a 25 év alatti pályakezdőket munkaerő-piaci helyzetét javítsa azáltal, hogy elősegíti az első munkahely megszerzését, valamint biztosítja a szükséges munkatapasztalat megszerzését. A program elősegíti a nyugdíjba vonulás miatt jelentkező szakember utánpótlás biztosítását is azzal, hogy a támogatás ideje alatt lehetőséget biztosít a nyugdíjba készülő munkavállalók aktív életpályája alatt megszerzett széles körű tapasztalat és szaktudás átadására is. A pályakezdők foglalkoztatásának támogatása megalapozza a Kormány „Munkahelyvédelmi Akcióterv” 25 év alattiakat érintő programelemét is, biztosítva a foglalkoztatás munkakipróbálási szakaszát.

19. www.eletpalya.munka.hu

A limitált forrás allokáció miatt a program megvalósulása nem folytonos, ezért további támogatás szükséges a program folyamatos fenntartásához.

A TÁMOP 1.1.2 projekt keretében a munkáltatók a munkaügyi központ kirendeltségéhez benyújtott kérelem alapján kaphatnak bértámogatás, abban az esetben, ha legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező álláskeresőt, pályakezdő álláskeresőt, vagy 25 év alatti álláskeresőt alkalmaznak.

4.2.2.1 Ösztönző támogatások (a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

A vállalkozások nem vagy csak ritkán küldik munkavállalóikat továbbképzésre, mert a felnőttképzésnek magas a bekerülési költsége, a továbbképzések időigénye munkaidő kiesésként jelentkezik, valamint főként a kis- és közepes vállalkozások nem ismerik fel a humántőke fejlesztésének a hatékonysággal való kapcsolatát, miszerint minél képzettebb egy munkavállaló, annál hatékonyabban termel. Ennek következtében a vállalat nagyságától függően differenciált módon támogatni kell a képzések bekerülési költségét a vállalkozás illetve a munkavállaló számára, mivel egy kisvállalkozásnak már egy néhány százezer forintos képzés költsége is nehezen gazdálkodható ki, valamint kompenzálni kell a munkaidő-kiesést a vállalkozás számára. Emellett szükséges a vállalkozások és a munkavállalók szemléletformálása, figyelmük felhívása a munkavállalók rendszeres továbbképzésének előnyeire, valamint az ezzel kapcsolatban igénybe vehető támogatásokra.

4.2.2.1. Ösztönző támogatások									
Tervezés				Ható-kör	Érintettek		Megvalósítás		Monitoring
	Probléma	Célkitűzés	Intézkedés		Szereplők	Célcsoportok	Ütemezés	Forrás ¹⁶	
4.2.2.1.	A vállalkozások és a munkavállalók nincsenek tisztában a továbbképzések előnyeivel és az igénybe vehető támogatásokkal	A vállalkozások és a munkavállalók legyenek tisztában a továbbképzések előnyeivel és az igénybe vehető támogatásokkal	A vállalkozások és a munkavállalók tájékoztatása a továbbképzések előnyeiről és az igénybe vehető támogatásokról	3.	Építőipari szakmai szervezetek, Kamarák	Vállalatok, munkavállalók	2015. I. félévtől folyamatosan	Nemzeti Foglalkoztatási Alap, EU-s források (dedikált pályázat)	Rendszeresen továbbképzett munkavállalók számának nyomon követése

Hatókör: 1. iskolarendszerű képzések; 2. az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű képzések; 3. a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzések

4.2.3 Javasolt képzések (a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzésekre vonatkozóan)

Jelentős problémákat okozott az építőipari szakmastruktúrák folyamatos változása, a szakmai modulok hiányosságai és aránytalansága, illetve az egyértelmű kamarai szabályozás hiánya az egyes szakmákban. Az új OKJ megjelenésével és a Kamarák szerepének növekedésével megteremtődtek azok a stabil szakmai és szervezeti alapok, amelyekre a tervezett képzések kapcsán építkezni lehet. Nem cél az OKJ további módosítása, átalakítása, ugyanakkor támogatni kell azokat a törekvéseket, amelyek az adott szakterületen belül piramisszerű képzést támogatják, vagyis azt, hogy az egyszerűbb tevékenységek végzésének vonatkozásában minél hamarabb kiléphessenek a képzésekben részt vevők munkaerőpiacra, például az épületgépészeti szakmák esetében csővezeték-, rendszer- majd készülékszerelőként. Valamennyi, a BUSH projektben javasolt képzést a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzésként az OKJ-ra építve kell kialakítani, a szakmastruktúrát megtartva. A képzéseket egységesíteni kell, mivel a jelenleg hasonló névvel nagyon különböző tartalmú képzéseket is lehet indítani.

Az új OKJ koncepciója éppen ez volt: stabil alapokat teremteni, amelyekre az élethosszig tartó tanulás szempontjait is figyelembe véve, megfelelő felnőttképzést lehet szervezni. Ezzel a koncepcióval összhangban a BUSH projekt képzési programok jegyzékében szereplőképzések kialakítását és indítását tűzi ki célul, mert ezek a képzések gyorsan, hatékonyan és rugalmasan kezelhetők. Fontos szempont, hogy a szakmai tartalom megtartása mellett képzések lehetőleg minél rövidebbek, így olcsóbbak legyenek. A BUSH projekt Helyzetértékelő tanulmányához készített felmérésben a válaszadók többsége 30-60, illetve 60-120 órás képzéseket jelölt meg.

A szakképzésre és felnőttképzésre vonatkozó stratégiák és jogszabályok alfejezetben bemutatásra került, hogy jelenleg egy új felnőttképzési törvény elfogadása van folyamatban. Jelenleg nem ismert, hogy pontosan milyen tartalommal és szöveggel kerül elfogadásra a törvény, azonban a fő célkitűzései ismertek. A jövőben kidolgozandó képzési programoknak figyelembe kell venniük a várhatóan 2013. szeptember 1-én hatályba lépő új felnőttképzési törvény rendelkezéseit és eszközrendszerét.

A BUSH projektben minden olyan építőipari képzés érintett, amelyik olyan kivitelezési tevékenység végzésére készít fel, amely kivitelezés megvalósulása hozzájárul a Magyarország által az EU 2020 stratégiához kapcsolódóan vállalt klíma- és energiapolitikai célok eléréséhez. A Helyzetértékelő tanulmány, a kérdőíves

felmérések, a személyes interjúk, a szakértői egyeztetések és a BUSH projekthez tartozó konferenciák alapján az alábbi szakmákban, szakterületeken indokolt képzési intézkedések megtétele:

- épületszigetelő,
- nyílászáró-szerelő,
- kőműves,
- tetőfedő,
- bádogos,
- vízszigetelő,
- központifűtés- és csőhálózat szerelő,
- gázkészülék szerelő,
- klíma- és légtechnikai szerelő,
- épületgépész technikus,
- továbbá az alábbi, megújuló energiaforrásokat hasznosító megoldásokkal kapcsolatos szakterületek: napkollektoros rendszerek, napelemes rendszerek, hőszivattyús rendszerek és biomassza kazánok.

A megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról szóló 2009/28/EK irányelvvel érintett szakterületek (napkollektoros rendszerek, napelemes rendszerek, hőszivattyús rendszerek és biomassza kazánok) esetében javasolt a képzések hatósági képzésekként történő bevezetésének vizsgálata.

Valamennyi képzésben meg kell jeleníteni az energiatakarékosság fontosságával, eszközeivel, illetve az épületenergetikai korszerűsítésekkel, a megújuló energiák használatával, a környezetbarát építészeti megoldások előnyeivel, valamint a szabályozástechnika fontosságával összefüggő ismereteket, az energetikai rendszerszemléletet és az ezekre vonatkozó alapelvekre vonatkozó tudástartalmakat. Emellett szükséges, hogy olyan tudástartalmak, készségek is megjelenjenek, amelyek a kivitelezés lebonyolítását, a kivitelezések során az egyes szakmák, szakterületek együttműködését segítik elő. Ennek különös jelentősége van a komplex korszerűsítések, kivitelezések, illetve az egymásra épülő korszerűsítési elemek megfelelő kivitelezése kapcsán.

4.2.3. Javasolt képzések									
Tervezés				Hatókör	Érintettek		Megvalósítás		Monitoring
	Probléma	Célkitűzés	Intézkedés		Szereplők	Célcsoportok	Ütemezés	Forrás ¹⁶	
4.2.3.1.	Nem megoldott az egyes szakterületeken a szakemberek továbbképzése	Legyenek megfelelő, a korábbi képzésekre ráépülő képzések	Az egyes szakmákban, szakterületeken képzések kialakítása	3.	Építőipari képzési platform tagjai, képzőintézmények	A képzésekben résztvevők	2014. I. félév – 2015. I. félév	BUSH projekt II. pillér	A megvalósulás nyomon követése
4.2.3.2.			Hatósági képzések bevezetési szükségességének megvizsgálása bizonyos szakmákban	3.	Építőipari képzési platform tagjai, állami szereplők	A képzésekben résztvevők	2014. I. félév	BUSH projekt II. pillér	A megvalósulás nyomon követése

Hatókör: 1. iskolarendszerű képzések; 2. az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nem iskolarendszerű képzések; 3. a képzési programok jegyzékében szereplő nem iskolarendszerű képzések

4.3 Az Akcióterv intézkedéseinek ütemezése (GANTT diagram)

Intézkedési javaslatok/megvalósítás ideje	2013	2014	2015	2016	2020
4.1. Építőipari intézkedések					
4.1.1. Építőipari ágazati szabályozás					
4.1.1.1. Ágazati együttműködés az építőiparban					
4.1.1.1.1. Az építőipar és a kapcsolódó területek koordinálását szolgáló lehetőségek vizsgálata					
4.1.1.1.2. Az építőipar és a kapcsolódó területek koordinációjának kialakítása					
4.1.1.1.3. Az illetékes szakmai szervezetek kijelölése az egyes szakterületek esetében					
4.1.1.1.4. Meglévő csatornák használata és új csatornák nyitása					
4.1.1.1.5. Megfelelő tájékoztatás, a változások nyomán követése a szakmai szervezetek részéről					
4.1.1.2. Cégnyilvántartási, minősítési, jogosultságkezelési rendszer					
4.1.1.2.1. A rendszerek egyszerűsítése, számuk csökkentésére vonatkozó lehetőségek vizsgálata					
4.1.1.2.2. A cégnyilvántartási minősítési jogosultságkezelési megoldások indokoltságának vizsgálata szakterületenként, a 1589/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet által meghatározott felülvizsgálat eredményeinek beépítésével					
4.1.2. Szemléletformálás, igényteremtés és keresletélénkítés az építőiparban					
4.1.2.1. Energetikai szemléletformálás					
4.1.2.1.1. Szakmai és információs támogatás a meglévő, szervezeteknek és tanácsadóknak					
4.1.2.1.2. Meglévő tájékoztató és tanácsadó hálózat működésének felülvizsgálata és összehangolása					
4.1.2.1.3. Lakossági fórumok, rendezvények általi szemléletformálás					
4.1.2.1.4. Médiakampány általi szemléletformálás					
4.1.2.2. Pályázati rendszer					
4.1.2.2.1. Jó gyakorlatok figyelése és alkalmazhatóságának vizsgálata					
4.1.2.2.2. Bírálati szempontok átalakítása, a pályázati kiírások optimalizálása					
4.1.2.2.3. Formai ellenőrző informatikai rendszer továbbfejlesztése a meglévő jó gyakorlatok alapján					
4.1.2.2.4. Az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások használatát elősegítő konstrukciók vizsgálata					

Intézkedési javaslatok/megvalósítás ideje	2013	2014	2015	2016	2020
4.2. Képzési intézkedések					
4.2.1. Képzéseket támogató intézkedések					
4.2.1.1. Képzőintézmények és szakmai szervezetek együttműködésének segítése					
4.2.1.1.1. Partnerség kiépítése az építőipari szakmai szervezetek és a felnőttképzési szakmai szervezetek között					
4.2.1.1.2. Partnerség kiépítése az építőipari szakmai szervezetek és a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, valamint a fenntartói szövetségek között					
4.2.1.1.3. Partnerség kiépítése az építőipari szakmai szervezetek és a Kamara között					
4.2.1.1.4. Építőipari képzési platform felállítása az iskolafenntartói szövetségek illetve a meglévő felnőttképzési szakmai szervezetek részvételével					
4.2.1.1.5. Képzőintézmények együttműködése a BUSH projekt által javasolt képzési programok átvételében					
4.2.1.1.6. Képzőintézmények együttműködése az oktatási infrastruktúra és a technológiai erőforrások optimális kihasználása érdekében					
4.2.1.1.7. Közös internetes információs felület kialakítása					
4.2.1.2. Az oktatók továbbképzésnek elősegítése					
4.2.1.2.1. A pedagógus-továbbképzés rendszerének átalakítása					
4.2.1.2.2. A mestervizsga lehetőségének és kötelezettségének kiterjesztése					
4.2.1.2.3. A továbbképzések lehetőségének vizsgálata					
4.2.1.3. Tananyagok fejlesztése					
4.2.1.3. Korszerű alaptankönyvek kidolgozása és a tananyagok rendszeres frissítése					
4.2.1.4. A vállalati gyakorlati képzés elősegítése					
4.2.1.4.1. A vállalkozások figyelmének felhívása a tanulók fogadásának előnyeire					
4.2.1.4.2. A felnőttképzési intézmények figyelmének felhívása az eszköztámogatás lehetőségére					
4.2.2. Képzéseket ösztönző intézkedések					
4.2.2.1. Ösztönző támogatások					
4.2.2.1. A vállalkozások és a munkavállalók tájékoztatása a továbbképzések előnyeiről és az igénybe vehető támogatásokról					
4.2.3. Javasolt képzések					
4.2.3.1. Az egyes szakmákban, szakterületeken képzések kialakítása					
4.2.3.2. Hatósági képzések bevezetési szükségességének megvizsgálása bizonyos szakmákban					

5. Monitoring

Az Akcióterv célkitűzésének és intézkedéseinek megvalósítását a BUSH konzorcium partnerszervezetei, illetve a BUSH projekt II. pillérében részt vevő szervezetek évente felülvizsgálják.

6. Fogalomjegyzék

Akcióterv: Az Útiterv részét képező Akciótervet (4. fejezet) jelenti, amelynek lényege a 2020-ig megfogalmazott európai uniós célokon belül kitűzött, Magyarországra vonatkozó épületenergetikai célok megvalósítása előtt álló akadályok felderítése, és azok leküzdése érdekében célkitűzések megfogalmazása, valamint intézkedési javaslatok megtétele. Az Akcióterv az alábbi területekre terjed ki: az érintett szakemberek képzési hiányosságaiban megnyilvánuló akadályok leküzdését szolgáló képzési intézkedések; a javasolt képzésekkel érintett célcsoportok megfelelő mértékű bevonását ösztönző intézkedések; a javasolt képzések infrastrukturális feltételeit biztosító támogató intézkedések; az épületek energiahatékonyságának és a megújuló energiák használata arányának növelését elősegítő építőipari intézkedések.

BUILD UP Skills Hungary: Az Intelligens Európa Program irányító hatósága által a BUILD UP Skills kezdeményezés első pillérének keretében támogatott, magyarországi konzorciumi partnerekből álló projekt. Honlapjának elérhetősége: <http://www.bush.hu/>.

Cégminősítés: A minősítés egyes, a minősítés megszerzéséhez szükséges feltételek meglétének vizsgálatát jelenti, amely feltételek meglétét okiratokkal kell bizonyítani, illetve amely feltételek meglétét helyszíni szemlével és egyéb módon jogosult a minősítés kiadója vizsgálni. A követelményeknek való megfelelést tanúsítvány igazolja.

Cégnyilvántartás: A cégnyilvántartás egyszerű regisztrációt vagy bejelentést jelent, amely kapcsán a cég önkéntes adatközlése alapján a cégről adatokat tartanak nyilván. Ezen adatok egy részét okirattal kell bizonyítani. Az adatok meghatározott része nyilvános lehet.

Célkitűzés: az Akcióterv része, adott területen olyan elérendő állapot, amelyet az Akciótervet megalapozó kérdőívek és interjúk alapján az Akciótervet megfogalmazók kívánatosnak tartanak.

Egyetértési nyilatkozat: Az Útiterv Akciótervi részében megfogalmazott intézkedési javaslatokkal való egyetértést fejezi ki, amelyet a támogató szakmai szervezetek és intézmények képviselői írnak alá, ez által nyomtatékosítva az Útiterv szakmaiságát és fontosságát.

Energiahatékonyság: Az energiahatékonyság azt jelenti, hogy adott energiafogyasztó kevesebb energiát használ fel megközelítőleg ugyanolyan szolgáltatás (pl. fűtés, világítás, közlekedés, stb.) eléréséhez, ezzel kíméli a környezetet és természeti erőforrásokat, továbbá kisebb pénzügyi ráfordítással éri el ugyanazt az eredményt. Az energiahatékonyság komplex fogalom, amely az energiatermelők (erőművek) energiahordozó-felhasználása hatásfokának javítását, a hálózati infrastruktúra korszerűsítését, vagyis kisebb hálózati energiavesztést, valamint az energiafogyasztás tudatosságát, racionalizálását és hatékonyságának növelését is jelenti. Az Útitervben energiahatékonyság alatt az épületek, mint komplex energiafogyasztó rendszerek energiahatékonyságát értjük.

Építésgazdaság: A társadalom épített környezetét hozza létre, és tartja fenn, valamint meghatározó szerepe van a lakosság életminőségének biztosításában. Az Akciótervben építésgazdaság alatt az építőiparhoz kapcsolódó gazdasági ágazatokat és az építőipar szélesen értelmezett gazdasági-társadalmi környezetét értjük.

Építőipar: Azon iparágak, tevékenységek összessége, amelyek az épített környezet létrehozásához közvetlenül kapcsolódnak. Az Útitervben elsősorban a lakó- és gazdasági célú, emberi tartózkodásra alkalmas épületek építésével foglalkozó építőipari ágazatokkal foglalkozunk.

Építőipari szakmai szervezetek: Az építőipar egyes ágazataiban érdekelt vállalkozásokat képviselő és támogató non-profit szakmai érdekvédő szervezetek.

Felnőttképzés: A felnőttképzési tevékenységet folytató képző által végzett, iskolarendszeren kívüli képzésére irányuló tevékenység, amely a felnőttképzésben részt vevő olyan természetes személy képzésére irányul, aki a nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján a tankötelezettségét teljesítette.

Felnőttképzési szakmai szervezetek: A felnőttképzéssel foglalkozó intézményeket képviselő és támogató non-profit szakmai érdekvédő szervezetek.

Gyakorlati képzés: A szakképesítéshez kapcsolódó munkatevékenységek gyakorlatban történő elsajátítására készít fel. A gyakorlati képzésnek a munkavégzéshez hasonló feltételek között megvalósuló része a munkahelyi gyakorlat.

Hatósági képzés: Hatóság által szabályozott tartalmú és célú, iskolarendszeren kívüli képzés, amely a hatóság által meghatározott tevékenység folytatására jogosít fel.

Helyzetértékelő tanulmány: 2012 októberében elkészült a „Helyzetértékelő tanulmány a magyar épület-energiahatékonyssággal és megújuló energia használatával kapcsolatos képzési adottságokról és igényekről” című dokumentum. A Helyzetértékelő tanulmány részletes elemzést és áttekintést nyújt a magyar épületszektor sajátosságairól; a nemzeti szakpolitikai, szabályozási háttérrel; a lakásszektorral kapcsolatos és az épületenergetikai statisztikai információkról; a felnőttoktatás és felnőttképzés helyzetéről; a tények és igények közti különbségekről; valamint a kihívásokról. A Helyzetértékelő tanulmány elérhető a <http://www.bush.hu/helyzetelemzes/> címen.

Intézkedés: Olyan tevékenységek, amelyek az Akciótervben megfogalmazott célkitűzések elérését szolgálják. Az intézkedések az adott intézkedésben érintett szereplők számára tett cselekvési javaslatnak tekinthetők. A javaslatok megfogalmazásában és kidolgozásában a képzési és építőipari szakmai szervezetek valamint az illetékes minisztériumok vettek részt.

Iskolarendszerű képzés: A köznevelés keretében a nemzeti köznevelésről szóló törvényben és a szakképzési törvényben meghatározott, szakképző iskolában folyó szakképzés, résztvevői a szakképző iskolával tanulói jogviszonyban állnak.

Jogosultság: A jogosultság az adott cég vagy szakember esetében bizonyos építőipari tevékenység végzéséhez szükséges jogosítvány. A jogosultság kiadása olyan kötelező minősítésen kell, hogy alapuljon, amely egyébként megfelel a cégminősítésnél leírt szempontoknak. A jogosultságot és az ehhez szükséges minősítést minden esetben, jogszabályban szükséges szabályozni. A jogosultság megszerzéséhez szakemberek esetében jellemzően hatósági képzés elvégzése szükséges.

Képzőintézmények: Szakképzési és/vagy felnőttképzési tevékenységet végző oktatási intézmények.

BUSH Konzorcium: A BUILD UP Skills Hungary projektben vállalt feladatok megvalósításáért felelős partnereket jelenti, akik felelősek többek között a Helyzetértékelő tanulmány, valamint az Útiterv kidolgozása. A 2011 novemberében kezdődött és 2013 májusában záródó BUSH projekt konzorciumát az ÉMI Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Nonprofit Kft. vezeti, a magas szakmai színvonalat pedig a partnerként résztvevő

Nemzeti Munkaügyi Hivatal, a Magyar Építőanyagipari Szövetség, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Magyar Épületgépészek Szövetsége erősíti.

Megújuló energiák: Olyan, természeti erőforrások, melyek rendelkezésre állása és megújuló képessége gyorsabb, mint az igénybevételük. Épületenergetikai szempontból a legfontosabb megújuló energiaforrások a napenergia, szélenergia, vízenergia, biomassza és geotermikus energia. Az Útitervben, illetve az Akciótervben elsősorban a napkollektoros rendszerekkel, napelemes rendszerekkel, hőszivattyús rendszerekkel és a biomassza kazánokkal kapcsolatos képzéseket vizsgáljuk.

Mestervizsga: A szakmai tevékenység mesterszintű gyakorlását, a vállalkozás vezetéséhez szükséges pénzügyi, jogi és munkaügyi ismereteket, valamint tanulók képzéséhez szükséges pedagógiai ismereteket tanúsító vizsga. Megszerzése a meghatározott szakképesítéssel és szakmai gyakorlattal rendelkező szakembereket felkészítő mesterképzés keretében lehetséges.

Nem iskolarendszerű képzés: Olyan képzés, amelynek résztvevői nem állnak a képzőintézménnyel a nemzeti köznevelésről szóló törvényben vagy a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott tanulói vagy hallgatói jogviszonyban.

Nem OKJ-s képzési programok jegyzéke: A jelenleg elfogadás előtt álló felnőttképzési törvényben előírt jegyzék, amely a felnőttképzési szakmai programkövetelmények nyilvántartását tartalmazza.

Nemzeti Foglalkoztatási Alap: A Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprésze a gazdasági társaságok által fizetett szakképzési hozzájárulásból képződik és a szakképzést-felnőttképzést segítő támogatásokra, fejlesztésekre használható fel.

Országos Képzési Jegyzék: Az Országos Képzési Jegyzék az állam által elismert szakképesítéseket tartalmazza.

Platform: A BUSH projekt szakmai munkáját és sikeres megvalósítását támogató szervezetek összessége, amely többek között a Helyzetértékelő tanulmány és az Útiterv elkészítésében működik közre. A platformhoz bármikor csatlakozhat szakmai szervezet és intézmény. A platform tagok listája az 1. számú mellékletben található.

Szakember: Az Útitervben szakember alatt minden olyan, építőipari kivitelezéseken dolgozó, jellemzően középfokú szakképzettséggel rendelkező munkavállalót vagy vállalkozót értünk, aki olyan kivitelezési tevékenységet képes elvégezni, amely kivitelezés megvalósulása hozzájárul a Magyarország által az EU 2020 stratégiához kapcsolódóan vállalt klíma- és energiapolitikai célok eléréséhez. Az Akcióterv azonban kiemelten az alábbi szakmákhoz, szakterülethez tartozó szakemberek képzésére koncentrál: épületszigetelő, nyílászáró-szerelő, kőműves, tetőfedő, bádogos, vízszigetelő, központifűtés- és csőhálózat szerelő, gázkészülék szerelő, klíma- és légtechnikai szerelő, épületgépész technikus, továbbá az alábbi, megújuló energiaforrásokat hasznosító megoldásokkal kapcsolatos szakterületek: napkollektoros rendszerek, napelemes rendszerek, hőszivattyús rendszerek és biomassza kazánok.

Szakképzés: Iskolai rendszerű szakmai képzés. A szakképzési törvény hatálya emellett kiterjed az iskolarendszeren kívüli szakmai képzések esetén az állam által elismert szakképesítés (OKJ-s szakképesítés) megszerzésére irányuló szakmai képzésre, valamint a mesterképzésre.

Szakképzési kerettanterv: A szakmai és vizsgakövetelmény alapján kidolgozott, a szakképesítés követelményei átadásának tartalmát és menetét leíró, kötelező dokumentum.

Szakmai és vizsgakövetelmény: Meghatározza az adott szakképesítés komplex szakmai vizsgájára való felkészülés és a vizsga követelményeit.

Útiterv: A BUILD UP Skills Hungary projekt keretében elkészült Útiterv célja elsősorban az építőipari képzések fejlesztésének támogatása annak érdekében, hogy az építőipar képes legyen a szükséges mértékben hozzájárulni Magyarország 2020-as nemzeti szintű klíma- és energiapolitikai céljaihoz. Az Útiterv - az elkészített Helyzetértékelő tanulmány megállapításaira alapozva - az építőipar egészét érintő szakmapolitikai kihívások megoldásának előmozdításában is szerepet kíván vállalni azáltal, hogy útmutatást, illetve javaslatcsomagot fogalmaz meg az építőiparban. A dokumentum legfőképpen az építőipari szakemberek megfelelő szakmai felkészültségének javítására fókuszál. Az építőiparhoz kapcsolódó szak- és felnőttképzésben érintett szakmai szervezetek és állami szervek bevonásával és támogatásával elkészült intézkedési javaslatok a kormányzati stratégia- és jogszabályalkotását hivatottak elősegíteni.

7. Felhasznált irodalom

Helyzetértékelő tanulmány a magyar épület-energiehatékonysággal és megújuló energia használatával kapcsolatos képzési adottságokról és igényekről. 2012. <http://www.bush.hu/helyzetelemzes/>

Európai Uniós dokumentumok

- 1 az Európai Parlament és a Tanács 1720/2006/EK határozata (2006. november 15.) az egész életen át tartó tanulás terén egy cselekvési program létrehozásáról
- 2 az Európai Parlament és a Tanács ajánlása (2008. április 23.) az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerének (EKKR) létrehozásáról
- 3 2009/28/EK irányelv a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról (2009. április 23.)
- 4 2010/31/EU irányelv az épületek energiahatékonyságáról (2010. május 19.)
- 5 2012/27/EU irányelv az energiahatékonyságról (2012. október 25.)
- 6 Európai építőipari stratégia COM (2012) 433 final

Hazai szakpolitikai dokumentumok

- 7 a Magyar Köztársaság Kormányának stratégiája az egész életen át tartó tanulásról (2005. szeptember)
- 8 Új Széchenyi Terv – Zöldgazdaság-fejlesztési Program
- 9 Nemzeti Energiastratégia 2030
- 10 Nemzeti Megújuló Energia-hasznosítási Cselekvési Terv
- 11 Magyarország II. Nemzeti Energhatékonsági Cselekvési Terve 2016-ig, kitekintéssel 2020-ig
- 12 Nemzeti Épületenergetikai Stratégia

Hazai jogszabályok

- 13 2069./2008. (VI. 6.) Korm. határozat az Európai Képesítési Keretrendszerhez való csatlakozásról és az Országos Képesítési Keretrendszer létrehozásáról
- 14 az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet
- 15 a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény
- 16 az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet
- 17 1229/2012. (VII. 6.) Korm. határozat a Magyar Képesítési Keretrendszer bevezetéséhez kapcsolódó feladatokról, valamint az Országos Képesítési Keretrendszer létrehozásáról és bevezetéséről szóló 1004/2011. (I. 14.) Korm. határozat módosításáról
- 18 az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet
- 19 a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet

1. számú melléklet

Platform tagok és szervezetek/intézmények, amelyek segítették a BUSH projekt keretében elkészült Útiterv kialakítását (Az itt felsorolt szervezetek többek között a kerekasztal megbeszélések alkalmával járultak hozzá az Útiterv szakmai tartalmának megformálásához)

Szervezet, intézmény neve

Arany János Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola
Békéscsabai Központi Szakképző Iskola és Kollégium
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építészmérnöki Kar, Épületszerkeztani Tanszék
Dél-dunántúli Épületgépészeti Energiahatékonysági Klaszter
Energia Klub Szakpolitikai Intézet és Módszertani Központ
Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület
Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége
Fenntartható Otthon Zrt.
Hűtő- és Klímatachnikai Vállalkozások Szövetsége
Lakásszövetkezetek és Társasházak Országos Szövetsége
Magyar Épületgépészeti Koordinációs Szövetség
Magyar Hőszivattyú Szövetség
Magyar Ingatlan Tanács
Magyar Passzívház Szövetség
Nemzetgazdasági Minisztérium
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
Simonyi Károly Szakközépiskola és Szakiskola
Századvég Gazdaságkutató Zrt.
Szegedi Ipari, Szolgáltató Szakképző és Ált. Isk
Szent István Egyetem
Vörösmarty Mihály Ipari Szakképző Iskola

Útiterv

az építőipari képzések fejlesztése érdekében

Készült:

BUILD UP Skills HUNGARY (BUSH Projekt) keretében

Kidolgozó:

ÉMI Nonprofit Kft.

Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara

Magyar Építőanyagipari Szövetség

Magyar Épületgépészek Szövetsége

Nemzeti Munkaügyi Hivatal

(Útiterv kidolgozásáért felelős munkacsomag koordinátora)

Kidolgozásban részt vett:

Fenntartható Otthon Zrt.

